

Luminița Mihai Cioabă

O Dii la Phuweako
Sufletul pământului
The Soul of the Earth

Traducerea în limba engleză:
Mircea Ivănescu, Cristina Danilov, Adam J.Sorkin,
Walter Johrend și Ioan Radu Văcărescu

Editura Centrului Național de Cultură a Romilor
2016

Despre rădăcinile sufletului poetei Luminița Cioabă

Chiar dacă în versurile sale Luminița Cioabă îl invocă pe Rabintrantah Tagore, făcând referiri la acel mirific Shantiniketan, templul păcii, ridicat de unul din strămoșii poetului, dar și loc de meditație pentru pelerinii tuturor religiilor lumii, temperamentul său poetic, nu vorbesc, desigur, de valoarea versurilor, ne amintește mai degrabă de romanțele lui Lorca, dar și de motivele persane ale lui Serghei Esenin. Bucuria și tristețea, dansul, muzica, susurul liniștit al apei din havuzuri, urciorul sidefat al lunii ce picură tăcerea peste corturi și peste inimile oamenilor ghemuiți la rădăcina focului, a norilor, apoi macii, cerul înstelat, veșmintele ca flacăra, ghirlandele de flori galbene, roșii, dar și cele de culoarea purpurii prinse de gâtul frumoaselor fecioare alcătuiesc un rechizitoriu romantic extras din depozitarul ancestral al seminței sale, dinc care poeta Luminița Mihai Cioabă, cu sufletul vibrând și astăzi ca în perioada adolescenței, își împletește în limba sa natală versurile, traducându-le, aproape

de sine putere, și în limba română. Câteodată și invers. „În limba romani – mărturisește poeta - am scris și publicat poezii tocmai pentru că romii au nevoie de cunoaștere și de aprofundare a literaturii orale pe care au purtat-o mii de ani în sufletul lor, tezaur mult mai prețios decât salbele și cocoșeii de aur” pe care le-au primit drept moștenire de la familia lor. Desigur, din câte știu, limba romii nu are un alfabet al său, prin care să se poată exprima grafic. Fiecare adept al ei care dorește să-și transmită folosește alfabetul care-i stă la îndemână. Unii folosesc scrierea cu caractere latine, alții alfabetul chirilic, aramaic sau grecesc. E posibil ca entuziasmul lor să-i determine să se întoarcă la hieroglife sau cuneiforme, la semnele primului alfabet inventat cândva de mintea omenească. Fiind risipiți în lumea largă, poezii acestui neam încearcă să-și transmită mesajele uzând de semnele ce le stau la îndemână. Alții, mai orgolioși din fire, preferă să-și risipească cuvintele în vânt sau să le verse, cântându-și cântecul, pe întinderea apelor sau a stepei

prin care au pribegit strămoșii lor. Abia dincolo de Cer, în transcendent, spune poeta, se poate vedea miraculoasa culoare a zilei și simți adevăratul gust al vieții, care sunt necunoscute simțurilor noastre. Noi le intuim în momentul când, după dezlănțuire, patimile se sting. Deci într-un moment de contemplație introspectivă. Culoare zilei are, desigur, mai multe nuanțe, în funcție de sentimentele de care suntem sau, mai bine zis, am fost animați. Iar gustul zilei, încărcat de polenul patimilor, poate fi dulce ca nectarul sau amar, ca o cupă de pelin. În peregrinările sale prin lume, poporul romilor are parte și de una, și de alta. Răsăritul și apusul, coborând ca un vâl peste chipuri, le acoperă palmele cu praf, în care se întrevăd, intersectându-se între ele, asemenea unor hieroglife, liniile destinului.

Poezia Luminiței Cioabă se adresează cu precădere inimii. Ea e scrisă pentru a fi înțeleasă deopotrivă de ființele cuvântătoare, dar, mai cu seamă, de cele necuvântătoare: de blândețele animalele

domestice, dar și de sălbăticiunile pădurilor. De pești, de plante, de pietre, de vânt, de nori și de ape. De aripi, de gheare și flăcări. Prin simplitatea sa, mesajul poetic al Luminiței Cioabă din acest volum se potrivește ca o mânășă poeziei scrise cândva, după lungi peregrinări prin crângurile Cercului de magistrul Mihai Ursachi:”Iar poezia aceasta am scris-o/ la pădure, pe frunze gălbui de arțar.// Fără figuri de stil/ cu o cerneală imperceptibilă.// Doar căprioarele când rumegă frunzele scrise/ lăcrimează și tac.” Sau cu aceste versuri atât de simple ale lui Garcia Lorca: „Apă, unde te duci?/ Cu râul mă duc surzând către țărături de mare.// Pe râu în sus să-mi caut/ odihna-n izvoare.// Plopule, și tu ce-ai să faci?// Nu vreau nimic să-ți spun. Eu... freamăt!// Ce vreau, ce nu vreau/ pentru râu pentru mare?//(Patru păsări nehotărâte/ stau în plopul cel mare.)” Poezia Luminiței Cioabă pare, într-adevăr, a fi scrisă pe frunze verzi sau ruginite de toamnă, sau pe undele limpezi ale apelor ce se întorc din nou, ca într-un joc ciudat de copii, la obârșii. Versurile Luminiței Cioabă

respiră multă liniște și candoare sufletească. Ele seamănă cu desenele făcute de copii pe zidurile caselor sau pe aleile parcurilor. Culorile sunt naive, vii, ca și întrebările pe care vocile lor cristaline le pun, așa, în joacă, adulților aflați în preajmă, așa cum se întâmplă, de pildă, în poezia Fluturii: „Într-o zi fetița mea/ m-a întrebat încet/ de unde vin fluturii, tată./Din petalele florilor vin fluturii./ Fluturii mănâncă flori?/ Da, fluturii mănâncă flori./Dar ce mănâncă florile?/ Lumina din soare./ Soarele ce mănâncă, tată?/Soarele mănâncă pământul./ Și pământul ce mănâncă?” Vertijul de întrebări se oprește aici. Răspunsul însă vine aproape de la sine, prin moartea neașteptată a cuiva drag. Gingășia și cruzimea întrebărilor sunt un preambul, dar și un talisman al suferinței ce va veni. Odată dezlegată taina, suferința se transformă în bucuria de-a trăi, ce învinge spectrul morții. Fetița, în jocul ei nevinovat, găsește singură răspunsul pe care să i-l dă neantului. Descoperind undeva în iarbă un craniu vechi, ea îl umple cu pământ, în care

înfige boboci de trandafiri albi, iar aceștia se umplu de fluturi. În univers, moartea, dispariția face parte din ciclul firesc al lucrurilor. Ea trebuie serbată mai degrabă cu bucurie, decât cu lacrimi. Căci, în fond, lacrimile n-au alt rol decât de a menține un echilibru între stare de agonie și cea de extaz. Copiii simt instinctiv acest lucru și se exprimă ca atare. Ei sunt pretutindeni oriunde se manifestă creația. În orice gând, în orice loc. Căci: „între durere și bucurie/ tristețe și fericire/ ură și dragoste/ curge viața.” Simplu, ca un fluviu ce nu poate fi oprit în loc de nici o forță, nici chiar de ea însăși. Pe cele două maluri, valurile aruncă resturi și impurități ale destinului, împlinit și neîmplinit.

Lumea seminției din care face parte Luminița Cioabă pentru cei mai mulți dintre noi e o necunoscută. Împărțiți în mai multe „caste”, ei par să vină dintr-un trecut îndepărtat al omenirii, când omul își ducea existența sub cerul liber, pe care-l asemuia cu un cort. Azi lumea romilor e circumscrisă lumii noastre. Ea ne arată calea ce duce spre trecut, dar, se pare, și spre viitor. În epoca globalizării,

totul e în perpetuă mișcare și schimbare. Turismul în masă, dar și exodul forței de muncă ne relevă faptul că am intrat într-o nouă eră nomadă. Trolerele, rucsacurile aruncate în spinare, gențile de voiaj, aeroporturile, gările și autogările au devenit la fel de animate ca stadioanele în perioada olimpiadelor. Observăm că în această nouă lume ce-și iese din țâțâni, seminția din care face parte poeta Luminița Cioabă, după zeci de veacuri petrecute în cort, simte nevoia să ridice un acoperiș stabil deasupra capului. E și aceasta un paradox și un mister al lumii postmoderne în care viețuim. Națiunile stabile se destramă, se risipesc și se amestecă între ele, în timp ce nomazii caută să se adune într-o patrie a lor. În fine, să nu divagăm prea mult pe acest subiect. Apele sunt încă tulburi, să așteptăm momentul ca ele să se mai așeze-n matcă.

Lumea seminței din care face parte Luminița Cioabă, în ciuda cotidianului tot mai afectat de ea, o cunosc prin intermediul literaturii, muzicii, al dansului și filmului. A artei, în general,

care, prin transfigurare, îi conferă o dimensiune aproape mitică.

De-a lungul vremii, am citit Țiganiada lui Ion Budai Deleanu, Șatra lui Zaharia Stancu, dar și textele lui Pușkin, Tolstoi, Gorki și nu, în ultimul rând, Un veac de singurătate al lui Gabriel Garcia Marquez. În lumea izolată din Macondo a divinului Marquez, țigani aduc progresul. Melchiade însuși apare ca un patriarh biblic, ca o „ființă miraculoasă”, ca un personaj ”învăluit în tristețe, părănd a cunoaște fața ascunsă a oricărui lucru”. Posesor al unui „laborator embrionar cuprinzând înlăuntrul său – în afară de o mulțime de recipiente, pâlnii, retorte și strecurători – un atanor, o eprubetă de cristal cu gât lung și strâmt, în chip de ou filozofic”, în care au fost depozitate toate rețetele misterelor lui Nostradamus, Melchiade simbolizează căutarea esenței zăvorâte în lucruri și în om. El posedă în laboratorul său ”un distilator, fabricat de oamenii din ceata sa, după descrierile moderne ale alambicului cu trei ramuri al Mariei evreica”, precum și „eșantioane din cele șapte metale

corespunzătoare celor șapte planete, formulele lui Moise și Zosima pentru o înmulțirea aurului și o serie de însemnări privind proprietățile Marelui Maestru (al Creatorului, n.n.), care îi permit celor inițiați să fabrice ”piatra filozofală” și să accedă la adevărul vieții și al morții.

Lumea romilor o cunosc, de asemenea, și din filmele lui Loteanu, dar și din cele ale lui Nikita Mihalkov, Kusturica, impregnate de un vacarm pe cât de vesel, pe atât de trist. O cunosc și din alte filme și din alte cărți. Obsedat, totuși, de figura lui Melchiade, tind s-o percep în dimensiunea ei mistică. De aceea, de câte ori trec pe lângă o casă locuită de romi, am impresia că înlăuntrul ei se ascunde atanor-ul lui Marquez.

„Principala mea preocupare, mărturisește într-un interviu fiica regelui Ion Cioabă, este scrisul. Încerc să aduc la lumină toată frumusețea sufletului acestui popor minunat pe care oamenii, din necunoaștere, l-au marginalizat. Noi nu suntem numai o etnie, suntem un popor întreg. Misiunea mea nu este ușoară și, din acest motiv, am publicat volumele de

poezie în română, engleză, germană și în limba romaii. În limba romaii am publicat poezii tocmai pentru că romii au nevoie de cunoaștere și de aprofundare a literaturii orale pe care au purtat-o mii de ani în sufletul lor... Întotdeauna m-am mândrit că aparțin acestui popor. Din poezia Luminiței Cioabă cunoaștem această lume a romilor chiar din interiorul ei. Ea este un martor, un receptor al datinilor, cutumelor și tradițiilor acestei nații. „Dacă reușesc să dăruiesc poezia pe care o port în suflet – spune poeta - și acest dar este primit, este un lucru minunat. Trebuie să afirm cu mare regret că astăzi, în România, s-a uitat ce înseamnă poezia, oamenii nu mai au timp pentru o asemenea preocupare.”

Am întâlnit-o pentru prima dată la Neptun, la un festival internațional de poezie organizat de Eugen Uricaru, președintele Uniunii Scriitorilor de atunci, și de poetul Ioan Flora. Era pe la sfârșitul lui aprilie anului 2005 sau, poate, 2006. Lumina dimineții respira atâta prospețime, încât totul în jur părea curat și limpede, ca la începutul lumii.

Îmbrăcată în veșminte colorate, largi, împodobită cu flori, Luminița Cioabă se plimba pe plajă, culegând cochilii de scoici și melci marini, aruncate de valurile mării peste iarnă în golful Francezului, aflat în apropierea celebrei terase „Cireșica”, unde, cu câțiva ani mai târziu avea să petreacă președintele Băsescu, jucând, semnificativ, parcă în surdină, geamparalele din Babadag. O parte din podoabe poeta le adunase într-un coșuleț împletit din nuiele de bambus. O altă parte a capturii și-o aninase în păr. După un timp, s-a așezat în poziție lotus pe nisip și, trăgând un cerc invizibil în jurul ei, a început să murmure un descântec sau poate o rugăciune. De atunci îmi răsună în auz,acompaniate vânt și de valurile mării, aceste versuri: „Din zorii copilăriei/ am tot alergat să prind Coada Rândunicii,/ fluturele mare și galben/ și am tot alergat/ și viața aleargă cu mine și-acum/ prin multe amurguri tomnatică,/ oglindindu-și chipul” în tot ce întâlnesc pe drum sau în Casa ei fără ferestre și uși, unde fluturii mării și galbeni prefac clipele trecute în lumină dulce, amintire și fum.

Am reîntâlnit-o după câțiva ani la Iași. Împreună cu soția mea, poeta Cristina Cârstea, am găzduit-o, vreme de câteva zile, în locuința noastră din Păcurari. Cristina, împreună cu Adam Sorkin, lucrau la o traducere a poeziilor și povestirilor sale în limba engleză. Venise și traducătorul. Seara stăteam pe terasă la taifas. Dimineața ieșeam cu toții să culegem macii de pe calea ferată alergând desculți în urma trenurilor. În timp ce împodobeau o locomotivă trasă pe linie moartă cu corozițe de flori împletite de mâinile-i dibace, am auzit-o murmurând: „A fi poet este un lucru extraordinar. Acest har vine de la Domnul. Să cinstim cum se cuvine cuvântul Său.”

Nichita Danilov

O Dii la Phuweako

Sîmas
ăkh duda khamesti
kana pharadeol o angloamilai
zălenindoi sa
O Dii la Phuweako
thai
anda kă
E Phuw
sas
but zăleno thai šukhar
thai
O oujimos le čerehko
but maviso
dema godi
te avau
khă piteaimos paiehko
ande khă lumea
haladi
anda
O Dii la Phuweako
thai
atunčeara
andoa piteaimos le paiehko
Kărdilea sas
o mai străfeaitorii
diamanto
ta o kamblimos le manušengo
lokăš
but lokăš
phabardea ma
thai

Sufletul Pamântului

Eram
o raza de soare
în zorii primăverii
înverzând întreg
Sufletul Pământului
și
pentru că
Pământul
era
prea verde și frumos
și
seninul cerului
prea albastru
m-am gândit
să fiu
o picătură de apă
într-o lume
curată
din
Sufletul Pământului
și
atunci
din picătura de apă
se născuse
cel mai strălucitor
diamant
dar iubirea oamenilor
încet
foarte încet
m-a stins
și

The Soul of the Earth

*Sunshine
we were
in the dawn of spring
the Soul of the Earth
becoming green
and
because
the Earth
was
too green and beautiful
and
the blue sky
too blue
I thought
to be
a drop of water
in a ineffable world
from
the Soul of the Earth
and
then
of that drop of water
was born
the brightest
diamond
but the people's love
slow
very slow
extinguished me
and
then*

atunčeara
kamblem te avau
khă čirikli
te dăsti hureau
parpale
karing muro kham
thai
o kham
avilo karing mande
asaindoi
leaindoi
o piteaimos le paiehko
so sîmas
ande lumea kodea
thai
o diamanto
andoa
Dii la Phuweako
thai
kărdilem
kodea so sîm
I
ades
khă iasf
ando
piteaimos le brîşindehko
ta perăl
po
Dii la Phuweako.

atunci
am vrut să fiu
un vultur
să pot zbura
înapoi
spre soarele meu
și
soarele
a venit înspre mine
zâbind
luând
picatura de apă
ce eram
în lumea aceea
și
diamantul
din
Sufletul Pământului
și
am devenit
ceea ce sunt
și
azi
o lacrimă
din
strop de ploaie
căzând
pe
Sufletul Pământului.

*I wanted to be
an eagle
to fly
back
to my sun
and
the sun
came towards me
smiling
taking
the drop of water
I was
in that world
the diamond
from
the Soul of the Earth
and
I became
what now I am
and
today
a tear
from
a raindrop
falling
on
the Soul of the Earth.*

Translated by Walter Johrend and Ioan Radu Văcărescu

Shantiniketano*

Ko Rabindranath Tagore

Le čeraia-Luludea-Le čerehkă
Ande reat le luludearimasti
E Anglunii la Phuweati
Ando than katar
E Haing la čivavati
Ando
Dičimos le šonutohko
Le Luludea-Le čerehkă-ceraia
Khălen ando drabarimos Shantiniketano
Ta
Kai maladeon le droma
Astardeon le iagora
Te phabarăn e bezeh
Le gadești kai e iag naști phabarăles
Ta
E Luludi le Vășesti
Astardeol anda e korî
Ande reat le anglamilaiești
Le šukarea šeiabareangă
Khandindoi o aero parfumo
Ta khălel I o ande le ball le kale
Palasinsamatha
O khălimos astardeol
Ande patrin-loli-galbăno-portokalio
Tu o ujimos le illehko
Nukhă ande aver anotimpo
Andoa udar

Shantiniketano*

Shantiniketan

Lui Rabindranath Tagore

Stelele - Florile - Cerului
În noaptea reînvierii
Rădăcinii Pământului
În locul de unde
Izvorul Vieții
În
Răsăritul Lunii
Florile - Cerului - Stelele
Dansează în vraja ascunsă
Bucuria Sufletului
Din
Liniștea Păcii Shantiniketan
Încât
La răscruce de drumuri
Se aprind rugurile
Să ardă păcatul
Veșmântul ce flacăra nu-l poate a stinge
Încât
"Floarea Pădurii"
Se prinde ghirlandă
În noaptea primăverii
La gâtul frumoaselor fecioare
Înmiresmând aerul parfumat
Ce joacă și el în părul negru
Palasinsamantha
Dansul se aprinde
în petala roșie - galbenă - portocalie
iar puritatea sufletului

Shantiniketano*

Shantiniketan

For Rabindranath Tagore

*The Stars - Flowers of Heaven
On the night of resurrection
Of the Earth Root
The Source of Life
In the
Moonrise
Flowers of Heaven - the Stars
dancing in the hidden spell
the Joy of the Soul
from
the Tranquility of Peace
Shantiniketan
that
at the crossroads
the stakes burn
to burn the sin
the garment flame it cannot extinguish
that
"The Forest Flower"
fastens the garland
on the night of spring
around the neck of the beautiful virgins
incensing the air
that also plays in their black hair
Palasinsamantha
Dancing lights
in the red - yellow - orange petal*

Le Shatiniketanohko
Kai le ŝeiabarea
Ande phuwmailoli sar o rat
Khălindoi
Len o angloamilai
Dă
Înteal o čerii
O illo
Mateol ando kamblimos
Le Kamblimastar Angluno
Ande poŝi le uŝarăsti violeto
Opral e lumea ŝudine
Le čeraia-Luludea-Le čerehkă
Ando
Des le Angloamilaiehko le Tagarehko
Sî le čeacimos ŝkhčira anda e sekunda
Te arakhadeon
Le
Luludeanca –La Phuweakă-Le Manuŝenca.

trece în alt timp
 prin poarta
 Shantiniketanului
 de unde fecioarele fete
 în pământul mai roșu ca sângele
 dansând
 primesc primăvara
 de
 Dincolo de Cer
 inima se îmbată-n iubirea
 Dragostei Începutului
 în praful cenușei violete
 deasupra lumii presărată
 Stelele - Florile - Cerului
 în
 Ziua Primăverii lui Tagore
 Au dreptul o clipă din secundă
 A se regăsi
 Cu
 Florile - Pământului – Oamenii .

*and the purity of soul
 switch to another time
 through the gate of
 Shantiniketan
 where virgin girls
 in the blood-red earth
 dancing
 receive the spring
 of
 Beyond Heaven
 and the heart is drunk for the
 first love
 purple ash in dust
 sprinkled on top of the world
 the Stars – Flowers of Heaven
 in
 Tagore's Spring Day
 entitled a second
 to find each other again
 with
 the Flowers of Earth – People.*

Translated by Walter Johrend and Ioan Radu Văcărescu

* And-e kadaoa tzikno foro kotar o Vesto Bengalo,
 o Rabindranath Tagore maladeas i *Patha Bhavana*,
 shkola vazdi pala leske dzeanglimata, savi sas la sar
 telearimasko bar, o siklearipe and-o naturalo medio,
 soske e reshimata si but zorale.
 Kana leas o gremiumo Nobel (1913), i shkola kerdeape
 univerziteto (1921). Kotar 1951, sas prindzeardi sar
 jekh kotar e maj bare univerziteta kotar i India.

* În acest mic oraș din Bengalul de Vest,
 Rabindranath Tagore a început *Patha Bhavana*,
 o școală bazată pe ideile sale, a cărei premisă,
 învătarea în mediu natural, ar avea rezultate benefice.
 După ce a primit Premiul Nobel (1913),
 școala a fost transformată în universitate (1921).
 Începând cu 1951, a devenit una dintre
 marile universități ale Indiei.

* In this town of West Bengal, Rabindranath Tagore
 started *Patha Bhavana*, the school of his ideals,
 whose central premise was that learning in a natural
 environment would be more enjoyable and fruitful.
 After he received the "Nobel Prize" (1913),
 the school was expanded into a university in 1921.
 By 1951, it had become one of India's central
 universities.

Timpo

**Fal pe kã hasardem o šello le
parne grastehko
kai phiravel
e dilli tiri andoa čem
e dilli tiri anda mande.**

**Či mai jeanau
našti te mai phenau
sar kãrdilea pe
o šello ta hasardem
thai o grast o parno
či mai amboldi lo.**

**Pe sao drom phirãš
tu nakhãš pîfango anda e reat
or e dilli phiraves
ando than le sandalengo
andoa thaw la tišaiako...**

**Či mai jeanau
sosa hureaves tu
patreanča or lulludeanča
or hasardean
o drom...**

Timp

Se pare c-am pierdut frãul
calului alb
ce poartã
cãntecul tãu prin lume
cãntecul tãu prin mine.

Nu știu rãspuns nu gãsesc
cum s-a întãmplat
frãul de-am pierdut
și albul cal
nu a mai venit.

Pe ce cãrare umbli
tu mergi desculț prin noapte
sau cãntec porți
în locul sandalelor
din firul nisipului...

Nu mai știu
cu ce te –mbraci
cu frunze sau nuferi
sau ai rãtãcit
drumul...

Time

*It would seem I lost my hold
on the white horse's rein
this horse is carrying
your song through the whole world
your song through all of me.*

*I don't know I find no answer
how it came to pass
the rein escaped my hand
and the white horse
didn't come any more.*

*What paths are treading
you walk barefoot through the night
or maybe you're carrying a song
instead of these sandals
upon these sandy grains...*

*I don't know any more
what cloaks you are wearing
what leaves or what waterlilies
or whether you have already lost
your way...*

Destino

Varekon khälel pehkă mança
thoa khălimos sî drabarimos
varekon khälel pehkă mança
butivar şudel ma
ande marea pherdi spume
butivar o khălimos nai khălimos
şudel ma ande iag
thai iag phabarăl mîra iakha
varekon khälel pehkă mança
thoa khălimos sî arman
butivar Thagarina sîm
thai ando des khă juvli
varekon khälel pehkă mança
thoa khălimos nai khălimos
sî mullimos
del ma te peau
andoa bar pai
e dukh te nakhăl
kărăl ma te zumavau
anda la phuweati kuči
otrava vînăto
varekon khälel pehkă mança.
ando des şudel ma
ande groapa le leiença
thakh data kărăl ma te atearau
kă nakhavau kotor andoa çeri
Varekon khälel pehkă mança
Varekon khälel pehkă tusa
Varekon khälel pehkă lesa
Varekon khälel pehkă amença.

Destin

Cineva se joacă cu mine
iar jocul e magic
cineva se joacă cu mine
mereu mă aruncă
În marea cu spume
mereu jocul nu-i joc
mă aruncă în foc
iar flacăra-mi arde ochii
cineva se joacă cu mine
iar jocul pare a fi un blestem
mereu sunt Prinţesă
şi zilnic o biată femeie
cineva se joacă cu mine
şi jocul nu-i joc
este pe moarte
îmi dă ca să beau
apă din stâncă
durerea s-o stingă
mă face să gust
dîn cupă de lut
otravă albastră
cineva se joacă cu mine
şi zilnic m-aruncă
în groapa cu lei
şi-o clipă mă face
să simt că sorb cer
Cineva se joacă cu mine
Cineva se joacă cu tine
Cineva se joacă cu el
Cineva se joacă cu noi.

Fate

*Somebody is playing with me
and this is a magic game
somebody is playing with me
and throws me again and again
in the foamy sea
and always this game is no game
and he throws me into fire
and the flame is burning my eyes
somebody is playing with me
and this game seems to be a curse
and I'm always the Princess
and each day a poor woman
somebody is playing with me
and this game is no longer a game
it is death reaches me to drink
water from those cliffs
to blown out my sorrow
and it makes me drink
from this cup of clay
a blue poison
somebody is playing with me
and day after day is throwing me down
into the lions' pit
and for a second it makes me
feel that I'm drinking heaven
Somebody is playing with me
Somebody is playing with you
Somebody is playing him
Somebody is playing with us.*

O Brîşind Sîm Me

Kamau

Le iasfa le brîşindehkă

Kana

Paon ma şudră

Ceaileon ma

Lakă phaka

Kamau

Reate te hasardiuau

Te avau

Paşa khă dilli

Vareso

Kărăl ma te acharav tu...

Numa

Tu kărdeosa kă naşti aşunes

Ande reat

Avela te soves

Thai či jeanesa

Čiăkhdata

Kă

O Brîşind Sîm Me.

Ploaia Sunt Eu

Iubesc

Stropii ploii

Când

Mă-ngheaţă reci

Îmi plac

Aripile-i lungi

Vreau

Noaptea să rătăcesc

Să fiu

Lângă un cântec

Ceva

Mă face să te chem...

Dar

Te vei preface că nu auzi

În noapte

Ai să dormi

Şi nu vei şti

Niciodată

Că

Ploaia Sunt eu.

The Rain It's Me

I love

Rain's drops

When

They freeze me in a cold spell

I so much love

Their long wings

I want

To wander in the night

To be

Near a song

There is something

Which makes me call you...

Only

You'll pretend not to hear me

In the night

You will sleep

And you will never know

That

This rain is me.

Anotimpo Ando Sibio

**Kana e Rai-Thagar koçal nakhleas
Ta bîstârdea pehko ševaletu ande-l kaštî
thai
Pehkă iakha la bravalleakă andoa foro
Akharâl ma o Sibio ande reat
Pe le droma cînoră pherde divanuri.**

**Mekau o suno dur thai jeau te phirau
Ankleau skări thal pînă sî phară
Korkoro sî thai korkoro sîm Me
Našti pateau sam dui
O Sibio thai Me
Sam ame-Iekh o Sibio
Khonikh ci jeanel katar phirau thai
So phenel mangă
Or sao bar-sao zîdo-sao jeamo
Thai sao kašt.**

**Prinjeanel o foro o drabarimos
Anda-l iakha-l manšehkă
Lill sumnakuno ašel
E istoria juvindi ando foro -o purano- o
Sibio.**

Anotimp în Sibiu

Când Doamna – Regină pe aici a trecut
Uitându-și șevaletu-n copaci și
Ochii-i de vânt prin cetate
Mă cheamă Sibiu în noapte
Pe străzile înguste și pline de șoapte

Las visul departe, încep hoinăreala
Urc trepte și pașii mi-s grei
E singur și singur sunt Eu
Ciudat suntem doi
Sibiul și Eu
Suntem noi Unul-Sibiul
Nimeni nu știe pe unde mă plimb și
Taina ce-mi spune
Fiecare piatră -fiecare zid -fiecare fereastră
Și fiecare copac.

Cunoaște cetatea adâncul din
Ochii trecătorului
Carte de aur rămâne oricând
Istoria vie-n orașul-cetate – Sibiu.

Year's Season in Sibiu

*When the Lady The Queen passed by here
Firgetting her easel in the trees, and
Her eyes, her wind eyes somewhere in the citadel
Sibiu is calling to me through the night
All through its narrow streets full of whipers*

*I leave aside my dreams and I begin to wander
Up those stone stairs, and my steps are so heavy
This town, Sibiu, is lonely, and I'm lonely too.
How strange we two are,
Sibiu and myself
We are one- Sibiu and myself,
Nobody knows where I'm now wandering and
This secret each stone- and each wall- and each
window is now whispering to me
And each tree- nobody will ever know*

*This old citadel knows how deep
Can be each passer-by's eyes
A golden book will remain forever
The live history in this old city Sibiu.*

*Walk barefoot, You, Lady of the Night,
Run towards the tree
Where Love is now drinking.*

* *
* *

**Kana le čeraia hasaon ando des
ta šudes o suno kha dilleasa
thai o drabarimos khă kărimasa
e reat le vînătoști astardeol
e bravall pîtrăł pehkă ball
thai
oče na prea dur
del pe rigate ande o dičimos.**

**Bi te avel tukă dar uști
halau te iakha ando brîșind
tho pel dume o parno dikhlo
ankli lokořăš te na așunen tu
thai
pînărandi Raie-la-reateati
praste koa kašt
kai bareol o Kamblimos.**

* *
* *

Când stelele-s pierdute-n zori
de alungi visul cu un cântec
și vrăjitu' c-un descântec
noaptea Albastrului se aprinde
își respiră pleata vântul
și
acolo nu prea departe
s-o trage perdeaua-n noapte.

Te trezește fără teamă
spală-ți ochii-n fir de ploaie
ia-ți pe umeri șalul alb
ieși tiptil să nu te audă
și
desculță Doamnă-a-noptii
aleargă către copacul
Unde se adapă Iubirea.

* *
* *

*When stars are lost in the dawn
if you'd cast aside the dream with a song
and the charms, with casting spell,
this night of Blue Immensity lights itself
and wind dishevels its hair
and
there, not too far away,
night's curtain would perhaps draw itself
aside.*

*You, you may awake, fearless,
wash your eyes in these fine threads of rain
wrap around your shoulders the white shawl
go out softly so that nobody'd hear you
and
walk barefoot, You, Lady of the Night.
run towards the tree
Where Love is now drinking.*

O Angluno la Phuweako

Sîm sigo kî sa kamav tu
anda kodea
uștel o angluno la phuweako
mîră pînă
Kana pharadeol o des
prasten
ando mașkar le vășehko.

Či jeanau či me
sostar
sal šaofă le millaiehkă
akhuvdeon ande mîră ball
ta arăsau
pel droma le forohkă
kai tu ajukrăs ma.

Našti pateau
sal manuși kai nakhăn-sal manuși
atărdeon
ambolden o šero
asan
sîkaven ma le vastesa.

Rădăcina Pământului

Sunt sigură că încă te iubesc
de aceea
reânvie rădăcina pământului
pașii mei
în zori
aleargă
în mijlocul pădurii.

Nu știu nici eu
de ce
toți copiii primăverii
se împletesc în păru-mi
de mă trezesc
pe străzile orașului
unde m-aștepți.

Ciudat
trecătorii-toți trecătorii
se opresc
întorc capul
zâmbesc
m-arată cu degetul.

Earth's Root

*I am shure I still love you
and this is why
earth's root has come again to life
my steps
now in the dawn
run
through the forest.*

*And I don't know myself
why
all Spring's children
wound themselves in my hair
so that I awake now
in this town's streets
where you're waiting for me.*

*How strange
these pasers-by, all these pasers-by,
stop now
turn their heads
and smile
and point at me their finger.*

Khă Prinjeando Kašt

Akharāl ma o maškār le kaštehko
ando illo phabardo dorostar
ašilemas bi tuko
kamblemas tu
thai
kamauas te dikhav tu
ji pune te pherdeon
mîră patrea ando rat
le dureardomilahkă
aşun
so dav tu
khă dili purai andoa čem
ta hasarāl khă šaoro
tu mai jeanes
te čîrdes la iakhasa
thai te asas sar kă dillo
orta akana
te khăles menueto
anda mîră řaia dav tu
čeraia ande tiră ball
te
iertis ma pokh data
thai pale
te kames
khă prinjando kašt
Dea mangă duma
Pateas ma...

Un Prieten Copac

Mă cheamă miezul copacului
în sufletul mistuit de dor
mi-ai lipsit
te-am iubit
și
am vrut să te văd
înainte de-a începe
frunzele-mi sângerând
în uciderea toamnei
ascultă
ce-ți dau
un flaut prin lume
rătăcind un copil
tu mai știi
să zâmbești
și să râzi într-un hohot nebun
chiar acum
să dansezi menuet
printre crengile mele-ți
vor cădea stele-n păr
să
mă ierți uneori
și din nou
să iubești
un prieten copac
mi-a vorbit
ce ciudat...

A Tree, My Friend

*The core of this tree is calling to me
In my soul now burnt by such yearnings
I missed you so
I loved you
and
I so much wanted to see you
before my leaves
started to bleed
in this murder of Autumn
now listen
see what I'm giving you
a flute through the world
bewitching a child
you still know
how to smile
and to laugh in wild sobs
even now
and dance minuet
and through my boughs
stars will fall into your hair
so that
you'll forgive me sometime
and again
you will learn to love
so a tree, my friend,
has spoken to me
how strange...*

E Țăra Le Kamblimasti

**Pokhdata
andal iakha le brîșindehkă daštis
te nakhăs
E Reat le Sonutosti
ande
Țăra le Kamblimasti
kai
dă kaditi
Holearimos thai Kamblimos
pale
pateas
kă
E iag astardeol anda o Pai
thai
Le Anotimpurea
Atărdi le ande iakh
Le Čeraiendi opral o Čeri
kai butivar
daštisardeam
te malavas
numa
či
jeangleam
Kana...**

Cortul Dragostei

Uneori
în ochii ploii poți
trece
Noaptea Lunii
în
Cortul Dragostei
unde
de atâta
Tristețe și Iubire
continui
să crezi
că
Focul se naște din Apă
iar
Anotimpurile
s-au oprit într-o privire
a Infinitului
ce adesea
îl putem
atinge
dar
nu
știm
Când....

Love's Tent

*Sometimes
in rain's eyes you may
spend
the Moon's Night
in
Love's Tent
where
from so much
Sadness and Love
you go on
believing
that
Fire is born out of Water
and
the year's Seasons
have made stand in a look
of Infinity
wich so oft
we can
touch
only
we do not
know
When...*

O Văș La Poeziako

Sas äkh data khă Anglunomillai thai
Devlla so sas dă mundro
Kakh gor uliçako
varekon
bitinelas
Pekh asaimos
Poezia
E lumea či patealas
atârdeolas
thai tinelas
thai pala kodea dikhănas
Kodola Thagarina
le ballença andai reat thai
le iakha le patreangă
kai anklenas
andoa Anglunomillaiehko Zăleno.

Sode asaimata
tidea sas
andek košo
akhuvdo andai čear
andal čeraia
anda le khamehkă dureardemilaia
andoa pai le barăngo
andoa maškar le kaštengo
andai bravall

Livada de Poezie

A fost odată o primăvară și
Doamne ce frumos era
la un colț de stradă
cineva
vindea
pe un zâmbet
Poezie
uimită lumea
se oprea
si cumpăra
apoi priveau
acea Prințesă
cu părul nopții și
ochii frunzelor
răsărind
din Verdele Primăvăratice.

Câte zâmbete
adunase
într-un coș
împletit din iarbă
din stele
din amurguri tomnatice
din apa izvoarelor
din inima pietrelor
din miezul copacilor
din vântul turbat
ce alerga prin coama

The poetry garden

*There was once a Springtime and
Lord, how beautiful it was
in a street corner
someone
was
exchanging for a smile
Poetry
and people amazed
stopped in their paths
and did buy it
and then they gazed
upon that Princess
with night hair and
leaves' eyes
rising
from the vernal Green.*

*How many smiles
did she gather
in a little basket
woven from grass
from stars
from autumnal twilights
from springs' water
from the stones' heart
from the core of the trees*

kai
prastelas ande koama
le grastendi vășune
pa
e patrin le lulludeandi le kîmpohkă
or katar
oi phirdeasas.

**Kai Lumina le Šonutosti
kana e lumea sovel andel sune
oi andal iakhhal zălena šinelas iasfa
thai dikhălas ande oglinda
sar andal iasfa thai dukh
kărdelolas khă poezia thai
asalas but dragosa
kă jeanelas kă sî la
so le manušen te del
thai asalas
thai sovelas
ando suno oi dikhălas
Anglamillaiehko Des
kana
kaditi Asamata
ando košo
Oi Sî Te Tidel**

cailor sălbatici
peste
petala florilor de câmp
pe unde pasul ei umblase.

La lumina Lunii
pe când lumea dormea-n vise
ea-și rupea din verzi ochi lacrimi
și apoi privea-n oglindă
cum din lacrimi și durere
se năștea o poezie și
zâmbea apoi de drag
știind că avea
ce da la oameni
și râdea
și adormea
visând
Zi de primăvară
când
atâtea Zâmbete
în coș
Ea Va Aduna.

*from the wild wind
running through the mane
of wild horses
high up above
the field flowers' petals
where did tread her footstep
in the Moonshine
while the world was sleeping in deep dreams
she did tear from out her green eyes
tears so clear and limpid
and then she did see into the mirror
how out of tears and sorrow
a poem was born and
then she was lovingly smiling
knowing that she had
to give away
rich gifts to the people
and she laughed
and she fell asleep
dreaming
Of a Summer Day
when
so many smiles
would she gather
into that little basket.*

O Dell Amengă Phendeas

**O Dell amengă phendeas
Sa e phuw kaste phiras
Nai o drom bi le grastengo
O millai bi luludeango
O văș bi le čirikleango
Thai o čem bi le romengo.**

**Te na pe lumea avasas
Khančestar nahkă jeansas
Nai traio bi kamblimahko
Nai e reat bi le desăhko
O manuși bi le illehko
Thai le rom bi sumnakahko.**

**Zăleno thai biștaidui
Orkai sî khă rom sau dui
O Dell amengă thodeas
O illo te dilabas
Sa e phuw kaste phiras
Ande sal čema te avas.**

Dumnezeu Nouă Ne-a Spus

Dumnezeu nouă ne-a dat
Tot pământu'n lung și lat
Drum făr' de cai nu există
Flori fără de primăvară
Pădure fără a cânta
Și țara fără roma.

Dacă-n lume nu eram
De nimica nu știam
Nu-i viață fără iubire
Nici ziua fără de noapte
Fără de inimă omul
Și fără de aur romul.

Verde-i sufletul în noi
Oriunde e-un rom sau doi,
Dumnezeu ne-a dat lumină
Inimă de cântec plină
Tot pământul să-l umblăm
Orișiunde ne aflăm.

God Himself Has Told Us Thus

*Gold Almighty gave to us
All the Earth in all its breadth
Road without horses there cannot be
Flowers without spring
Woods without anyone singing
And a land without gipsies.*

*Were I not in this wide world
Nothing at all would I have known
But there is no life without love
Neither day without its night
Man without his heart
Neither Gipsy without gold.*

*O, green leaf with its twenty-two buds,
Everywhere there is a Gipsy or two,
But God has given us mighty gifts
This our heart so full of songs
So to walk all over the Earth
Everywhere we'll ever be.*

O Drom Andal Paia

Motto:

“Jeatar anda mîrî godi
Av parpale ando illo”

Pe phakh le čirosti
atărdilemas ăkh data
koa gor le barăpaiehko
thai andoa traio le paiehko
pangi grast parne thai vășune
čiorde ma thai andel paia
așilem tasado
thai
halem
khă kamblimos Nepateamahko
kai me
ajukravas tu
thai
kamauas te așeau
tasado
pașa le grast le parne thai vășune
numa
grast parne thai vășune ando
paiobară nai
thai

Drumul din Ape

Motto:

“Piei din inima mea
Revino-mi în inimă”

De-a lungul timpului
mă oprisem cândva
la marginea mării
și în al vieții val
cinci cai albi și sălbatici
m-au furat și-n adâncul de ape
am stat înecat
și
am gustat
o Iubire Ciudată
unde eu
te așteptam
și
doream să rămân
înecat
lângă caii cei albi și sălbatici
dar
cai albi și sălbatici în
mare nu sunt
și

The Road Starting From Waters

Out of:

*“Away put of my mind
Come back into my heart”*

*Along the course of Time
I once had stopped
at the sea's edge
and with Life's wave
five white wild horses
have borne me away
and in sea's depths
I stayed like one drowned
and
I tasted
A Strange Love
where I
waited for you
and
I so much longed for me to stay
there drowned
near those white wild horses
but
white wild horses are not
in sea's depths
and*

**muro drom andal paia
kai ašilem tasado
thai
halem
Khă Kamblimos Nepateamahko
isprăvisailo
kă
Tu
bîstârdean
kă sîkadean ma
ande
Reat le Brîšindesa
Te niauau.**

drumul meu din ape
unde am stat înecat
și
am gustat o
Iubire Ciudată
a luat sfârșit
căci
Tu
ai uitat
că m-ai învățat
în
Noaptea cu Ploaie
Să înot.

*the road starting from waters
there where I drowned
and
I tasted a
Strange Love
there ended
for
You
have forgotten
how you taught me
in
hat Rain Soaked Night
to swim.*

O Kašt

Te na kamesa te hasardeos ande lumea
Alosar tukă khă prinjando
Ăkh Kašt-Orkana
O
naști te malavel tu
khă divanoasa thai dukhasa
thai
Orkana
Paša leste arakhăsa
Drabarimos thai Ășaimos
O
daști te phenel tukă o Čeaso
kana lulludearăn le kašt
thai
E Devllikani Ăkçira
kana pherăn
E Phuw
Le Vășunea lulludea hasarde ando div
thai
Teo Dii astarăl phaka
Hureaindoi andoa Devlikanočeri.

Copacul

De nu vrei să te pierzi în lume
alege-ți un prieten
Copac- Dintotdeauna
El
nu te poate atinge
c-o vorbă sau durere
și
Întotdeauna
în jurul lui găsi-vei
Vrajă și Tăcere
El
poate-ți spune Ceasul
când mugurii plesnesc
și
Clipa tainică
când înfloresc
Pământul
Macii pierzindu-se-n grâu
iar
Suletu-ți ia aripi
Zburând prin Veșnicii.

The Tree

*If you do not want to be lost in the world
choose a friend for yourself
A tree-since ever
He
cannot touch you
with a word or a sorrow
and
always
around him you will find
a charm and a silence
He
can tell you the hour
when buds are opening
and
the Secret Instant
when they blossom
upon the Earth.
The poppies are lost in the wheat field
and
your soul takes wings
and flies through Eternities.*

Le Păpăruji Trăbun Te Hurean

Kana sîmas šaoro
falas pe mangă
kă čiorau
khă kotoriç andoa Čeri
prastauas
andal lulludea la phuweakă
pala le păpăruji
ande muro khălimos
mudardem
khă nori Opral
andek des
astardili mangă ākh šopîrla
po punŕo
thai
našti lauas la tele
ando kolaver des
sîmas krisînime
sdă atuncea
thode ma
te kărau divanuri
thai
ades
jeanau
Le Păpăruji trăbun te hurean.

Fluturii trebuie să zboare

Când eram copil
mi se părea
că
fur o picătură din Cer
alergam
prin florile câmpului
după fluturi
în jocul meu
am ucis
un nor din Eter
într-o zi
mi s-a lipit o șopârlă
de talpa piciorului
ciudat
nu se putea dezlipi
a doua zi
am fost acuzat
de atunci
am început
să inventez cuvinte
și astăzi
știu
Fluturii trebuie să zboare.

Butterflies must fly

*When I was a child
it seemed to me
that I was stealing
a drop from the sky
I was running
amid field flowers
chasing butterflies
and playing thus
I killed
a cloud from the Aether
one day
a lizard stuck to the sole of my foot
and how strange
she couldn't come off from there.
next day
I was accused of stealing her
and since then
I begun
to invent words
and now
I know
butterflies must be free to fly.*

Drabarimos

Sar e Dei deas
o rup ujo mukleas
le Devlestidei găleas
e godi luminisardeas
trin Ńeia kărdileas
andek des barileas
ĉi avile kaste ĉiorăn
avile te sastearăn
o kărdimos thai o drabarimos
phagăl e reat lengo ĉiorămos
andel baŃ te garadeon
oĉal te na mai anklen
ando fundo le paiengo
ando maŃkar le kaŃtengo
kana Ńi neo Ńonuto
Ńin teo gadoro tu iuto
inėa phanglimata te kăŃăŃ
kadeo o drabar phagăŃ
tholes o kham te marăles
inėa des te astarăles
o gad pă urmă te phabol
o drabar khă hasardeol
kana ande iag Ńudesles
skăpis o traio te aŃes
kana ande iag Ńudesles
skăpis o traio te aŃes

Descăntec

Ca Maica Domnului ce-a dat
ca argintul curat
ca Săntămăria plecat
găndul în taină luminat
trei fete născură
în trei zile crescură
n-au venit să prădească
ci să te lecuiască
farmecul Ńi făĉătura
să le stingă noaptea gura
să se ascundă-n veci de piatră
acolo să-Ńi făĉă vatră
în fundul apelor
în miezul copacilor
când e lună nouă
cămaŃa rupe-Ńi în două
nouă noduri s-o legi
aŃa taina îŃi dezlegi
s-o pui la bățut de soare
zile nouă fiecare
cămaŃa arzând
vraja ta rupând
când o arunci în foc
scapi de nenoroc
când s-o face scrum
pui făină acum
deasupra torni apă
vraja ei te scapă

A Counter Charm

*Like the Mother who has given
like the pure untainted silver
like a thought gone away
in Saint Mary's Day
three maids gave birth
and in three days children grew up
they didn't come to steal away
but to heal all ills away
charms and evil spells
night to extinguish their mouths
and to hide in stone's heart
all that's ill and hid away
in deep water's bottom-there to stay.
in trees heart –and there to stay.
when there is a new moon
tear your shirt in two,
in nine knots do knot it there
so to tear away the charm,
to let in the sun's rays
for nine days each one of them,
and the shirt to burn up slowly
for the spell so to uncoil
and to trew it into fire
you will get rid of all unlucks,
and should it burn in ashes
you will sprinkle flour and water*

**kana kārdeola skrumo
šudes opral akh vast aŕo
opral te šorās pai
thai o drabar kã manai
o kãrimos thai drabarimos
te jean po ciorĩmos
po jeamo thai po udar
te arãšan oce ande dar
kon len kai thodea
lako mui te atãrdea
kašutin la thai muçĩn la
thai po than te dilivin la
pe khã bota le gadesa
te phirãl sa le bengãsa
ĩnea lulludea šindea
ande phuv prahosardea
paša o than le mullimahko
ando marimos la bravalleako
kana on oce anklena
tĩro drabar kã mekãna
sar e Dei deas
o rup ujo mukleas
le Devllestidei gãleas
e godi luminisardeas
andai drabar muklino
parpale amboldino.**

de farmec și făcătură
aibă leac descântătura
pe ușă și pe fereastră
dușmanca s-o nimicească
când o începe să vorbească
s-o surzească s-o muțească
pe loc s-o înebunească
cu cămașa pe boată
să umble viața toată
nouă flori tăiate
în pământ îngropate
lângă un mormânt
și bătut de vânt
când vor înflori
vraja-ți va pieri
ca Maica ce-a dat
ca argintul curat
ca Sântămăriwa plecat
gândul în taină luminat
de făcătură scăpat
înapoi înturnat.

*and this charm will get you free
from all evil spells-and be
this counter charm written upon
window sills and doors and stone.
do now let this charm come
to the Mighty one and prompt
her the enemies to destroy-
would they try to speak up then
let them be mute and dumb and deaf
and be they scatter'd in wind.
and nine flowers cut down young
be they buried into earth
in the wind to blow them down
and when they will blossom once
this your charm will be fulfilled.
like the Mother who has given
like the pure untainted silver
like a thought who went away
in Saint Mry's Day
a thought secretly illuminated
from each evil spell got free
which is now returned to nought.*

Sibio-Ardealo-România

**Dikhta ma me sîm
dă atunčeara nakhle panavardeš thai
pangi băřš
sî ivend-sî řil-sî jero iwehko
thai mîră iakha ande tute akana
dařti dikăň koce ando
Sibio-Ardealo-România.**

**Atearav tu –Kamav tu-Adori tu
anda sa so sîm
ande teo divano le drabarimasko
andai Bar e Sumnakui
pekh patrin lotusosti
ateara ma pařa tute ande Calcutta
thai ande mîră ball mai kale sar e reat
akhuvdean Tagore aksoka
muro illo angla tute del angiali
thai phenav tukă
poa timpo
Kamav tu-adori Tu.**

**Tusa vastestar
prastau andal divanuri
ande
bar kai tu phirăsas
ando khandimos le lulludeango
akana
panvardeř thai pangî băřř
thai sa sî sar atunčea**

Sibiu – Ardeal – România

Iacătă-mă eu sunt
de atunci au trecut cinzeciřicinci de ani
e iarnă-e frig-e ger de zăpadă
ři ochii-mi prin tine acum
pot să vadă aici în
Sibiu-Ardeal-România.

Te simt-Te iubesc-Te ador
din întreaga-mi ființă
prin versu-ți vrăjit
din Grădina de Aur
pe-o frunză de lotus
mă simt lângă tine-n Calcutta
ři-n păru-mi mai negru ca noaptea
împletita-i Tagore aksoka
inima mea se apleacă angiali
ři-ți șoptesc
peste timp
Te iubesc-Te ador.

Cu tine de mână
alerg prin cuvinte
în
grădina ce tu te plimbai
prin mirosul de flori
acum
cinzeciřicinci de ani
ři totu-i ca atunci
parfumul de floare
mă adoarme
sub umbra chiparosului

Sibiu-Transylvania-Romania

*Here I am it's me
fifty five years have passed since then
now it's winter-and it's cold-it's bitter cold
and
there are great snows
and my eyes now can see
through you here in
Sibiu-Transylvania-Romania.*

*I feel you-I love you-I worship you
With my whole being
through this charmed verse
come down from the Golden Garden
upon a lotus leaf
and now I feel myself near you in Calcutta
and in my night-dark hair
Tagore did weave aksoka
and my heart is now bowing angiali
and I whisper to you
beyond time
I do love you-I do worship you.*

*Hanging onto your hand
I run with you through words
into
the garden where you once did walk
in flowers' fragrance-
now
fifty five years passed*

**o khandimos le lulludeango
sovleară ma
talai uşal le kaştesti
kai Tu
kaditivar thai kaditivar
miendar
e poezia ramosardean
kana teo drago illo
sas pherdo dukh.**

**Ando
Des le Anglamillaiehko
kai sî te avel
akharav tu dragona ando
Sibio-Ardealo-România
Muro Kamblimos
Kata o Ceri mangăl rudimos
Ăkh secunda andak çîra
mukăl tu te Aves paşa mande
ande România
ando Sibio-ando Ardealo
thai an mangă te daştıla pe
“khă duda sumnakui”
akhuv mangă la andel ball asamasa
thai bîstăr e sekunda andakçîra
te amboldes tu ando Čeri
Muro Kamblimos
Sanas thai Aş
maņa ando
Sibio-Ardealo-România.**

unde tu
de atâtea şi atâtea
mii de ori
poezie ai scris
când sufletu-ţi drag
era plin de tristeţe.

În
Dimineaţa Primăverii
ce va veni
Te invit dragul meu la
Sibiu-Ardeal-România
Dragostea mea
Cerului va da o sentinţă
O secundă din clipă
te las să fii lângă mine
în România
la Sibiu-în Ardeal
şi adu-mi de se poate
“o rază aurită”
mi-o prinde-n privire cu un zâmbet
şi uită secunda de-o clipă
să te întorci în Etern
Dragostea mea
Ai fost şi Rămâi
cu mine-n
Sibiu. Ardeal-România.

*and all is as then
a flower sweet smell
is lulling me to sleep
in the cypress tree shade
where You
so many many
thousand times
did write poetry
when your dear soul
was sorrow laden.*

*And in
Spring's Morning
which will come
I humbly ask you my dear one
to come in Sibiu-Transylvania-Romania
this my love
will pass a sentence on the sky
And for a second in time
you be allowed to be near me
in Romania
in Sibiu-here in Transylvania
and bring me, if it be possible,
“A golden ray”
with a sweet smile
and then forget this instant from an instant
and turn back in Eden's garden.
My love
You were and you remain
With me here in Sibiu
Sibiu-Transylvania-Romania.*

Kana Avasa Kašt

**O dikhlo mai phirvau talai iakh
sode sî te zumavau
o kamblimos anda tute
man sa phabarâl ma
soa pai le barâpaiehko
sa e phakh la bravalleati
našti te tasaven la
me sîm sa te amboldau ma
po drom andoa pleai
o vast tinzosarau
andal faia le kaštehkă
thai malavau le čeraia
ajukrav tu
numa Ākhçîra
sam Ame
thai sî te avel ākh Des
kana hasarâsa ma
thai
Dur
ākhtable
Kana Avasa Kašt
or khă lulludi
thaw čeareako
or khă paioŕo
thai arakhadiua sa
Oce
Ākhçîra sî te avel
Devllikani.**

Când Vom Fi Copac

Mai port sub pleoapă vălul
oricât aş încerca
iubirea-mi pentru tine
arde mereu privirea
nici apa mării toată
nici aripa de vânt
n-o poate spulbera
mereu eu am să plec
mereu am să mă-ntorc
pe ulița din deal
întinzând mâna prin
crengile copacului
mereu voi atinge stelele
așteptându-te
doar Clipa
suntem Noi
și va veni o Zi
când mă vei pierde
și
Târziu
poate odată
Când Vom Fi Copac
sau floare
fir de iarbă
sau izvor
ne vom revedea
și Acolo
Clipa fi-va
Eternitate.

When We'll Be Trees

*I still keep under my eyelids the veil
and no matter how hard I'd try
my love for you will always burn
into my eyes and blind them
all the waters of the sea
all winds' wings upon the sky
could not scatter it in air
and I'll always go away
and I'll always still turn back
in that little lane on the hill-
still stretching my hand through
the trees boughs
and always will I touch the stars
waiting there for you
only the instant
and we
and a day will come
when you'll lose me
and
Very late,
maybe once
when we'll be a tree,
or a flower,
a blade of grass,
or a spring,
we'll see each other again
and There
that Instant will be
Eternity.*

Cimaiamboldelpe

So ujimos sî ades
hoa des bîstârdem les
kurkă te avel
nahkă pateau
kă luleardine andoa mullimos
le lulludea loleavăşunea
hasardile ando div
sî ujimos
kaiti jeanau
te avela luia
miri ŝeiori
le bakrorăhkă phanglea
kai koŕ mearjeale
so but ujimos
či atearăş
te avel marçne
te na athadiu au
numa dikhlem
khă sap kalo mullo po drom
thai dar sas mangă
kaditi ujimos
pateau kă sî
dătradi ades
thai dikhta ande piri

Neîntoarcere

Ce linişte e azi
şi ziua am uitat-o
duminică să fie
n-aş crede
c-au rupt legământul
răsărind din moarte
macii cei sălbatici
pierzându-se în grâu
e linişte
atâta ştiu
şi m-aş mira să fie luni
fetiţa mea
mieluţului I-a pus
la gât măргеle
ce linişte
nu simţi
să fie oare marţi
să nu greşesc
dar am văzut
un şarpe negru mort pe drum
şi frică mi-a mai fost
atâta linişte
cred că e
miercuri azi
şi-n vază uite

Not coming back

*How quiet is today
and I even forgot what day it is
would it be Sunday
I wouldn't think
they have broken their vow
rising from the dead
those wild poppies
lost in the corn field
it is so quiet
that much I know
and I would wonder
would it be Monday
my little daughter
put around the lamb's neck
beads
and what a silence
you feel nothing
would it be Tuesday
let me not get it wrong
but I have seen
a black serpent there dead on the road
and I was so afraid
so great a silence
I think it is
Wednesday today*

șutile le lulludea
prea but ujimos
sî joine
o pai andoa bar
gălotar
parpale oce
garadi lo
miră iakhăndar
prea but ujimos
thai avela paraștui
mai thavdel ratt ando illo
arășăl o ujimos ande phuw
anda kodea dau mui
sî savato
thai or so avela
prea but ujimos
akana avilo
dikhau pel bar sar beșel o sap
thai șudel sapořă
andai gomila le ujimasti
atearau kă dilliuau
atârdearăn
kaditi ujimos
te daștil pe
te jeanas
sao
des juvisaras.

s-a uscat scumpia
prea multă liniște
e joi
și apa din isvor
s-a dus
în munte iarăși
s-a ascuns
de ochii mei
destulă liniște
și o fi vineri
mai vine sângele prin vene
ajunge liniștea-n mormânt
de aceea strig
e sâmbătă
sau orice ar fi
prea multă liniște
acuma izbucni
văd vipera cum stă pe piatră
și scoate pui
din liniștea grămadă
am să înebunesc
opriți
atâta liniște
dacă se poate
să știm
ce zi trăim.

*and, look, in the vase
love withered
it is too quiet
it's Tuesday
and the water in the source
is gone away
from my eyes
quietness enough
and maybe it would be Friday
blood still runs through my veins
and a great silence has come in the grave
and that's why I cry now
it is Saturday
or let it by any day it would be
it is much too quiet
I see the adder crouching on the stone
and laying its youngs
from out this silence
I will burst out now myself
stop it
so much quietness
could we but
know
what
day we are living today.*

Șaoră Reateakă

Ande amară iakha garadeol e reat
sar ando dureardomillai
pala o brîșind
le patea mure
sam le șaoră la reateakă
amaro khăr sî o čeri
amaro traio sî o drom
amaro destino sî e dilli
kaste phabarăl e reat
kărdi divano
ăkh des thai ăkh traio
koa mišto thai koa nasul
o čiumidimos
le šonutostar phandel ame
sam la reateakă șaoră
sode ando čem
sî te avela

Drom

Ceri

Dilli

thai

Reat.

Copiii Noptii

În ochii noștrii noaptea se ascunde
ca toamna târzie
de după ploaie
zemoase mure
copiii noptii suntem
casa ne e cerul
viața noastră-i drumul
destinul ne e cântec
menit să ardă-n nopate
făcut cuvânt
o zi și o viață
la bine și la rău
sărutul
de lună ne leagă
suntem copiii noptii
cât în astă lume
va exista

Drum

Cer

Cântec

și

Noapte.

Night's Children

*Night is now hiding in our eyes
as the late autumn
after rain
juiey blackberries
children of the night are we
our house is the sky
our life is the road
our destiny is song
and will burn all night
made word
a day and a life
for better and for worse
the kiss
moon's kiss is linking us together
we are night's children
for so long as this world
will last*

A road

A sky

A song

And

Night.

O Manuș Kai Bitinel Brîșind

Nakhâlas khă manuși khă urdonesa
purano
thai dui grast parne thai
kaditi sas dă šukă ta dašti dinesas lengă
anglunemillaia
iwenda
dureardemillaia
thai lengă milla
sa nakhâlas
pokh data i rovelas
kă so sas les bitindimahko
khonik anda kodoa foro či tinelas
o bitinelas
aero pala o brîșind
kai paruevas te bukă sar
kodea črikli Phonix
kai dašti uštel andoa ušar
pehka phakako
andel butoaie akhuvde parnea luludenča
sasles
ujo brîșindehko aero
andek des
demles sa mîră love
ta gălem ji khără
telal
ji ando gav andal bar le bară
kai aero man sî ma

Negustorul de Ploaie

Trecea un negustor c-o căruță învechită
și doi cai albi și
de slabi ce erau le puteai număra
primăverile
iernile
toamnele
și verile
mereu el trecea
uneori și plângea
avea de vândut
ceea ce nimeni din orașul acela nu cumpăra
el vindea
aer de după ploaie
ce-ți schimba plămâni
în imaginea acelui Phoenix
mereu renăscând din cenușa
propriei sale aripi
în butoaie împletite cu nuferi purta
aerul ploii curat
într-o zi
toți banii i-am dat
deși știam că acasă
voi merge pe jos
până-n satul din munți
unde aer eu am
și aș da orișicui
pe degeaba oricând
negustorul acela era atât de bătrân
că ochii lui purtau
al lumii de ploaie veșmânt

The Rain Merchant

*There was a Merchant passing by in an old
wagon
and his two white horses and
they were so bean you almost could count
all their springtimes
wintertimes
autumntimes
and summertimes
and so he was always passing by
and sometimes he was weeping too
For all he had to sell
nobody in that town would buy
He sold
pure air after the rain
which could change and make so pure your
lungs
and it was that Phoenix bird
always reborn from embers
of its own wings
And in barrels woven from water lilies
he had pure rain air
And one day
I gave him all my money
Although I well knew that toward home
I would have to walk on foot
up toward the mountain village
where I have pure air
I could give anyone*

**thai dau orkas
dă ivea orkana
o manuși koadoa sas kaditi dă phuro
numa andel iakha phiravelas
la lumeako brîșind
dragostar asalas mangă
thai dea ma sa so sas les
i urdon thai i grast
il butoaie akhuvde luludeanța
dă oçal me așilem
te phirau le grastençal parne
așilem pe phuw
te bitinau aero ujo
aero čeačeo
aero
trušalo
aero sumnakuno
aero pala o brîșind
dau orkas kamel
bi lovengo bi khančehko
manuși pala o brîșind
le aerohko sîm thai
așilem
haida aven
tinen
ivea
dau tume
hai len.**

și de drag îmi zâmbea
și mi-a dat tot ce avea
și căruța și cai
și butoaie împletite cu nuferi
de atunci trec mereu
cu căruța învechită și
cu caii cei slabi
și am rămas pe pământ
negustor de aer curat
de aer limpede
de aer însetat
aer din unghia de zare
aer de după ploaie
dau oricui vrea
oricui cere
fără bani – fără plată
negustor de după ploaie
al aerului sunt
și am rămas
hai veniți
cumpărați
pe gratis
vă dau
hai luați.

*and for free every time
But that merchant he was so old
Only, he had into his eyes
vestments, clothes for this world's rain
And he smiled to me so sweetly
And he gave me all he had
Wagon and horses and
barrels woven from water lilies
And since then I always pass by
Aith this old wagon and
with those so lean horses
so thirsty for the pure air
air of so high carats
air pure after the rain
I give it to anyone who wants it
to anyone who asks for it
money free and wages free,
Merchants coming after rain
of pure air am I and
so I remain
now come
buy
it's for free
I give it to you
come and take it.*

Uštiaimos

Nasfalo sîm mandar
Nasfalo sîm la lumeatar
Nasfalo sîm tutar
Avel mangă te jeavtar
Te na mai avel ma či anau
Te na mai avel ma či khăr
Te bîstrau i me kă mai sîm.

Andel barlebară – andel barlebară – sî o
leako
Oce ajukrăl ma e Thagar
Le patreanța sumnakune –harkune –
rupune
O Kamblimos gardo talai iakh
Ande dukh prahosailo dămurt
Kana pai andoa bař me peaua
Talai iakh lințaol e dukh
I e boala thai o mullimos
Mandar našena
Oce me sî te ușteau.

Ando bařobaro – ando bařobaro – akana
Me hasardiuau thai prastau
habe sî te arășăl ma
E bokh mîrî te atârdearau.

Renaștere

Bolnav sunt de mine
Bolnav sunt de lume
Bolnav sunt de tine
Îmi vine să plec
Să nu am nici nume
Să nu am nici casă
Să uit chiar și eu că exist.

La munte – la munte – e leacul
Aco m-așteaptă Regina
Cu frunze de aur – de aramă – de argint
Iubirea ascunsă sub pleoapă
Demult în durere se îngroapă
Când apă din stâncă voi bea
Din pleoapă s-o stinge durerea
Și boală și moarte
Fuși-vor de mine
Acolo din nou voi renaște.

În munte – în munte –
acum
Mă pierd alergând
Vânat o să fie destul
Ca trupul frlămând să astâmpăr.

Renewal

*Sick I am of myself
Sick I am of all this world
Sick I am of yourself
I would rather go away
to have no longer a name
to have no longer a home
to forget even that I am living.*

*To the mountains – to the mountains – there
is the remedy
There The Queen is waiting for me
with leaves of copper – of gold – of silver
Love hidden under eyelids
For a long time it is burried in sorrow
and when you'll drink water from rocks
Under your eyelids sorrow will die
and illnes and death
will flee from me
There will I be born again.*

*In the mountains – in the mountains – now
I am losing myself running away
hunting game will be more than enough
to quench my hungry body.*

**Ande reat e lungo thai parni
Ando Khär çinoó le kaštengo
Tusa te sovau andel morčea
Te iakha mai kalle sar o mullimos
Pehko kallimos šuden ande muro illo
Matearäl ma o kamblimos phabaräl ma
Khälen le ambral thai le kašt ande iag
O vaš ando šil dikhäl suno le Milahko
Po čeri o šudro o šonuto sî galbăno.
Traii ando bezeh thoa iado phabaräl ma
Čiumidav tu thai phenav tukă – Jeatar
Ando des – RomnieŠukharnie
Mai gugles – mai ivand – kamav tu
San Muro Traio – thai muro Mullimos.**

**Andel bařbară – andel bařbară – andel
bařbară
andel bařbară – andel bařbară – sî o
leako
Haida av...
Haida av andel bařlebară.**

În noaptea cea lungă și albă în
Coliba cea mică din lemne
Cu tine să adorm între blănuri
Ochi-ți mai negri ca moartea
Întunericu-și varsă în sufletul meu
Mă îmbete iubirea și vraja-ți mă arde
Dansează tăciunii și lemnele în foc
Pădurea în ger visând Primăvara
Pe ceru înghețat luna-i o galbenă pată.
Trăiesc în păcat și iadul mă arde
Te sărut și-ți șoptesc – Te urăsc
Și-n zori – păgână Frumoasă
Mai dulce – mai crud – te-oi iubi
Ești Viața-mi și Moartea-mi.

La munte – la munte – la munte
la munte – la munte – e leacul
Hai vino...
Hai vino la munte.

*In this long and white night in
the little wood cabin
would I fall asleep with you buried in furs
and your eyes black as death
will pour their darkness into my soul
let love make me drunk
let your charms burn me
sparks and faggots will dance in the fire
and the woods in the frost will dream of
Spring
On the icy sky the moon will be a yellow spot*

*I live in sin and hell is burning me up
I kiss you and I whisper to you – I hate you.
At dawn – You Beautiful Heathen
You are my Life – and my Death.*

*There, in the mountains – the mountains –
the mountains.
In the mountain there is my remedy
Now come...
Now come with me to the mountains...*

Na Bîstâr Teo Anau Šaorea Romehko

**Na bîstâr teo anau šaorea romehko
ande te iakha dičiol
o illo
le manušengo hasarde sar o thaw la
tišaiako
kata o gor le barăpaiehko.**

**Na bîstâr teo anau šaorea romehko
E Duda-Le Khamesti-Anklel atârdeol
pe tiro mui
ando garadimos
la iagako
ta
o sungaimos iwando la phuweako
bešel ande teo kolin.**

**Na bîstâr teo anau šaorea romehko
kã numa ande te ball o šonuto
šudel o străfeaimos le čeraiengo
síkaindoi tu
O Kamblimos Anglal
dã
Înteal o Čerii.**

Nu-ți Uita Numele Copil de Țigan

Nu-ți uita numele copil de țigan
prin ochii tăi se vede
inima
poporului risipit ca firul nisipului
la marginea mării.

Nu-ți uita numele copil de țigan
Raza – Soarelui – Răsare se odihnește
pe fața ta
în taina
focului
încât
mirosul pământului proaspăt
locuiește în pieptul tău.

Nu-ți uita numele copil de țigan
căci numai în părul tău luna
își aruncă strălucirea stelelor
învățându-te
Iubirea Începutului
de
Dincolo de Cer.

Don't Forget Your Name Gypsy Child

*Don't forget your name gypsy child
in your eyes can be seen
the heart
of your people scattered like grains of sand
along the shore of the sea.*

*Don't forget your name gypsy child
at dawn a sun ray dwells
on your face
with the mystery
of fire
that the scent of fresh earth
may live deep in your breast.*

*Don't forget your name gypsy child
because only in your hair does the moon
sprinkle the brilliance of stars
to teach you
of the beginning
the love from far beyond
the sky.*

**Na bîstâr teo anau šaorea romehko
te iasfa
sî
o brîšind le čerehko
anda
O Angluno la Phuweako
ta
E Dilli le Slobozimasti
sî te avel
O Drom
Tumară anavehkă oče.**

Nu-ți uita numele copil de țigan
lacrimile tale
sunt
ploaia cerului
din
Rădăcina Pământului
încât
Cântul Libertății
va fi
Drumul
Numelui vostru acolo.

*Don't forget your name gypsy child
your tears
are rain
from the sky
watering
the earth's root
that
the song of freedom
may grow into a road
all the way to the beyond
for your name.*

translated by Adam J. Sorkin and Cristina Cîrstea

Kamblimos Romehko

Andel ball le bară-kalle-zbîrli
iekh po iekh
ando drabaimos le šonutohko
perăn le čeraia ande duda le sunesti
dă înteval te avel
butivar avindoi poa čiro.

Nikra ma le grastestar parnestar
ando mardimos la bravalleako
prastaindoi
po drom andoa illo
karing o ambolldimos
anda
o ušar le bîštărimahko.

E Phuw
mačeoł le
pînŕaande pînŕandar
ando khandimos le anglamiaiehkko-iwando
zălenindoi le ŕaia le văšehkă
o thaw la čeareako
o čipimos la čivavako
sar e phakh le păpărujendi
angloa
Ankăstimos-le Khamehko.

Dragoste de Țigan

În părul lung – negru – cărlionțat
una câte una
în vraja lunii
cad stelele în lumina visului
de dincolo de a fi
mereu existând peste timp.

Mă țin de coama calului alb
în adierea vântului
galopând
drumul din suflet
spre reântoarcerea
din
praful uitării.

Pământul
se lipește de
picioarele desculțe
în mirosul primăvăratic -crud
înverzind crengile pădurii
firul ierbii
strigătul vieții
ca aripa fluturilor
înaintea
Soarelui-Răsare.

Gypsy Love

*Long black curls
one by one
in the spell of the moon's magic
stars fall in dream-light
on the other side of being
always existing beyond time.*

*I cling to the horse's white mane
galloping
in the rush of wind
the whole long way from the soul
to make my return
from
oblivion's dust.*

*The earth
sticks to
his bare hooves
the season's freshness—the branches
of the forest turn spring green
the grass blades
life's sudden outcry
like a butterfly's wing
just before
sunrise.*

translated by Adam J. Sorkin and Cristina Cîrstea

Thagarine Lulludea

Pe phakh le čirosti
anda le illesti dukh
anda le iasfa
but mai parne sar o des
Le Thagarine Luludea
barile
thai
ašile
le mai šukhar lulludea
kai anes tukă godi.

Paša o than o parno
poa bař o šudro
iasfa thai lulludea
lulludea thai iasfa
mekau tukă poa čiro.

Le Thagarine Lulludea
so me te dau дума
našti te phenau
phenena tukă on
Mîrî Lulludî – Dadd Thagar.

But nakhlo kata o maškhar la reateako
sî akana
thai sî dur
mîră iasfăndar
fal nasul
khă manušes devllikano

Crini Regali

Pe aripa timpului
din a sufletului durere
din lacrimile
mult mai albe ca ziua
Crinii Regali
s-au născut
și
au rămas
cele mai frumoase flori
de aducere- aminte.

Lângă lespedeza albă
pe marmura rece
lacrimi și flori
flori și lacrimi
îți aștern peste vreme.

Crinii Regali
ce eu în cuvinte
nu pot să rostesc
îți vor spune
Crinul Meu – Tată Regal.

Mult trecut de miezul nopții
este acum
și e târziu
de al meu plâns
se îndură
o angelică ființă
iar pe umăru-i de înger
ține o candelă aprinsă

Royal Lilies

*On time's wings
from the soul's grief
from the tears
much whiter than the day
the royal lily
was born
and
it has remained
the most beautiful flower
of remembrance.*

*Beside the white slab
on the cold marble
I spread tears and flowers
across time.*

*Royal lilies
I cannot say it
in words
they will name you
my lily—Royal Father.*

*Now it's after midnight
long after midnight
and in answer to my tears
an angelic persence
takes pity on me
and on its angel shoulder
bears a lighted candle*

thai pe lehko dumo îngerihko
nikrâl khă ambral astardo
te dašti me te ramo
ušteade divanosa
Înteal o Čerii
maškar le Thagarine Lulludea
kai pe sai phuw barile
ta andine kamblimos anda o mullimos
thai
le illehkă parfumo
thai
Duda ande
reat la čivavati.

Anda sa le lulludea
numa
Le Thagarine Lulludea
dašti den дума ji
Înteal o Čerii
kai jeanau
kă san
LulludiThagar – Dadd Thagar.

Mai anes tukă godi
samás
Aandekh foro andoa Ardealo
thai ande kodoa droboimos
pherdilosas o aero le
thagarinengo parfumosa
mai anes tukă godi
na dăbut
fal kă samas arati

să pot scrie
cu viu grai
Dincolo de Cer
printre Florile de Crini
născându-se pe pământ
dăruind iubire-n moarte
și
parfum sufletului
și
Lumină-n
noaptea vieții.

Dintre toate florile
numai
Crinii Regali
pot vorbi până
Dincolo de Cer
unde știu
că există
Crin Regal – Tată Regal.

Îți mai aduci aminte
eram
într-un oraș din Ardeal
și-n dimineața aceea
se umpluse aerul cu
parfumul de crini
îți mai aduci aminte
nu demult
parcă a fost ieri
ce negru era vânzătorul
iar crinii atât de albi
un braț întreg
mi-ai dăruit spunându-mi...

*that I might write
by means of a voice living
beyond the sky
through lily flowers
born here on the earth
offering love in death
the soul's
perfume
light
in life's night.*

*Among all the flowers
only
the royal lily
can speak as far as
the other side of the sky
where I know
you are alive
my Royal Lily—Royal Father.*

*Do you still remember
we were together
in a town in Ardeal
and that morning
the air was rich
with the fragrance of lilies
do you still remember
it wasn't so long ago
only yesterday it seems
how black the flower seller
how white the lilies*

**o bitinditori sas kaditi dă kallo
ta le thagarine kaditi dă parne
khă angali dean ma phendindoi mangă.**

**Kadala lulludea andoa Raio sas čiordine
ka le manuši te zumaven ākhçîra
so mândrimos avela
Înteal o mullimos.**

**Lulludi Mîrî – Dadd Thagar
Thagar Dadd – Mîrî Lulludi
poa čiro
sîm tukă unjile
Ăkh iasf thai Ăkh Lulludi.**

Aceste flori din rai au fost furate
ca oamenii să guste un pic
ce frumusețe înseamnă
Dincolo de moarte.

Crinul Meu – Tată Regal
Regal Tată – Crinul Meu
peste timp
îți sunt datoare
O Lacrimă și O Floare.

*oh, a whole armful you gave me
telling me...*

*These flowers were stolen from Heaven
that people might taste
the beauty that exists
on the far side of death.*

*My lily—Royal Father
Royal Father—my lily
beyond time
I owe you
this tear and this flower.*

translated by Adam J. Sorkin and Cristina Cîrstea

Le Iakhănça koa Čerii

Andekh reat or des
nai te mai avau
sungaindoi o aero la phuweako
le iakhănça koa čerii.

Te mai marāl
sar le lolleavășunea lulludea
malade la bravalleořatar
sî te atârdeol
muro illo.

Sî te arășau
ande aver rig
înteal
bute čerurendar
andekh des or andekh reat.

Kallimastar
poa mullimos
jeanau
kă sî te nakhau äkh nanilași
thai
sî te avaua
duda
andoa divano kai ramosardem les
tumengă
kaste așel.

Cu Ochii la Cer

Într-o noapte sau zi
n-oi mai fi
respirând aerul pământului
cu ochii la cer.

Să mai bată
precum macii atinși
de-o adiere de vânt
va înceta
inima mea.

Voi ajunge
în altă parte
dincolo
de ceruri multe
într-o zi sau într-o noapte.

De întuneric
peste moarte
știu
că am să trec o apă
și
voi fi mereu
lumină
prin cuvântul ce l-am scris
vouă
ca să vă rămână.

My Eyes on the Sky

*One night or one day
I'll no longer be here
to breathe earth's air
my eyes on the sky.*

*No longer blow
like poppies brushed
by a breath of wind
my heart
will cease beating.*

*I'll arrive
on the other side
beyond
the many skies
one day or one night.*

*In the death-swaddling
darkness
I know
I'll have to cross water
but
I'll always remain
light
because the word I've written
will glow there for you.*

translated by Adam J. Sorkin and Cristina Cîrstea

Mudardimos

Sam phurt andal lulludea parnea

pa e phakh le čirosti
tu nai sar kaste tasos
sam ākh phurt milioanendi
e phuw sa sî amaro khār
o čerii same opral
amari čivava o drom sî
sam but sam zurale
pharade ande lumea sa
o kham tatearāl ame
o šonuto phenel amari paramiči
o illo same kaste dillabal
phabarindoi e reat le drabarimasa
dea me amen teo kamblimos
e phurt o illo dela tu
i ando šill le iwendehko
ludearān la parnea lulludea
nakh pai phurt či mangas love
san but Blagoslovime thai Maviso
pa sai phakh le čirosti
nakh i ades nakh i tehara
Ame

Sam

Teo Kamblimos.

Sinucidere

Suntem pod din nuferi albi
peste aripă de timp
tu n-ai cum să te îneci
suntem pod de milioane
pământul e casa noastră
cerul ne este acoperiș
iar drumul ne e viața
suntem mulți suntem puternici
risipiți în lumea toată
soarele ne încălzește
luna ne spune povestea
inima ne este cântec
arzând noaptea cu descântec
dă-ți iubirea nouă toată
podul inima ți-o da
chiar și atunci în gerul iernii
nuferi albi vor fi în ea
treci pe pod plată nu-ți cerem
ești Prea-Sfântă și Albastră
peste aripă de timp
treci și astăzi treci și mâine
Noi

Suntem

Iubirea Ta.

Annihilating Self

*We are a bridge of white water lilies
over time's wings
no, you cannot drown
we are a bridge of millions
the earth is our house
the sky our only roof
the road our life
we are many we are strong
scattered across the entire world
the sun warms us
the moon tells our story
the heart sings our song
fiery night with incantation
give us all your love
this bridge offers you its heart
even in the frost of winter
the water lilies will still exist
cross the bridge we won't charge you a toll
you are most holy and blue
spanning time's wings
cross today cross again tomorrow
we*

are

your love.

translated by Adam J. Sorkin and Cristina Cîrstea

*
* *
*

**O phirimos le čirohko
ande
Klepsidra la phuweati
khă grast parno – čivava
khă grast kalo – mullimos
butivar
prastel
ando
dillabaimos
angla o kham te anklel
ando
ujimos
Angloa Ašimos.**

*
* *
*

Mersul timpului
în
Clepsidra Pământului
un cal alb – viață
un cal negru – moarte
mereu
aleargă
în
cântecul
înaintea zorilor – răsare
în
liniștea
Dinaintea Tăcerii

*
* *
*

*The sifting of time
through
Earth's hourglass
a white horse—life
a black horse—death
always
running
in
the song
before sunrise
in
the silence
before peace.*

translated by Adam J. Sorkin and Cristina Cîrstea

Înteal o Čerii

Înteal o Čerii

Daštil pe

O Makhlimos le Desăškho

O Zumaimos la Čivavako

Andoa Punró la Phuweako

Sar

E Haing le Paiesti

E Patrin le Zăllenosti

Ando soimos le Dureardemillahko

O Illo le Kaštengo

Te na mai jeansas.

Daštil pe

Înteal o Čerii

E Iakh la Lumeati

E Dilli

O Asamos le Šaorăhko

O Ašundimos le Divanohko

E Iasf

O Kamblimos

Le Iakha

Ando

Ujimos

Te na mai jeansas.

Dincolo de Cer

Dincolo de Cer

Se poate

Culoarea zilei

Gustul Vieții

Din Talpa Pământului

Precum

Apa Izvorului

Frunza Verdelui

În Apusul Tomnatic

Inima Copacilor

Să nu mai știm.

Se poate

Dincolo de Cer

Pleoapa Lumii

Cântecul

Zâmbetul Copilului

Sunetul Graiului

Lacrima

Iubirea

Ochii

Gândul

În

Linște

Să nu mai știm.

Beyond the Sky

Beyond the sky

it's possible

not to know

the day's hue

life's tang

on earth's sole

as

water from the spring

the leaf's green

in an autumn sunset

the soul of trees.

Beyond the sky

it's possible

not to find

the world's eyelid

the song

a child's smile

the sound of a voice

a tear

love

eyes

the idea

in

the silence.

Dur
Oče
O Andimoslagodeako
Sahko so sas
Thai avela
Sahko so leam
Anda o punfo la phuweako.

Târziu
Acolo
Amintirea
A tot ce a fost
Va fi
A tot ce am luat
Din talpa pământului.

There
it's always late
the memory
of what once was
will be
everything I took
of earth's sole.

translated by Adam J. Sorkin and Cristina Cîrstea

O Aeroporto le Kokostîrčengo Aeroportul Berzelor

**Kana e Raii thagar le Dureardemillasti
pehkă iakha la bravalleakă ando văš
sovlearăl
ando illo le patreango
sumnakaindoi sa lako drom
po čerii perăl o kham
kîrdurea tinzome parne miiengă
karing o Kham-Anklel
orton pe kaste hurean
le phakănça ando angloamillai pîtarde
manuši
thai
čiriklea
čear
patrin
thai
phaka-phaka-phaka karing o Kham
karing o Kham-Luludearăl.**

**Koa gor le septembrohko '96 karing
le Lulludeango Foro na dur
le Illestar le Barăbarăhko tala e
podî le văšesti.**

Când Toamna Doamna Regină
ochii-i de vânt prin pădure-i adoarme
în inima frunzelor
îngălbenind totu-n cale
pe cer amurgește zarea
mii de câduri albe întinse
înspre Soarele – Răsare
se îndreaptă călătoare
cu aripi largi în primăvară
om
și
pasări
iarbă
frunză
și
aripi – aripi – înspre Soare
înspre Soarele – Răsare.

Început de septembrie '96 spre
al Florilor Oraș nu departe de Inima
Muntelui chiar la marginea pădurii.

Aripi – Aripi – Sărbătoare
se întindeau cât vezi cu ochii.

The Airport of Storks

*When the Autumn's Fairy Queen
wind eyes are closing and falling asleep
in the woods in the heart of leaves
yellowing everything in her path
the horizon is shed in a white nightfall
thousands of birds' flocks
heading their wings to South
towards Sunrise and Spring
man
and
birds
grass
and
leaf
and
wings, wings moving Sunwards.*

*Beginning of September 96 on the way
to The City of Flowers not far
from the Heart of the Mountain
at the edge of the forest.*

Phaka-Phaka-Desbaro
tinzonas pe sode dikhäs le iakhänça.

Baro Dureardomillai Devllesa
andoa nakhlimos la lumeako
andakhçira sahkă daštis
te les ma thai te nigräs ma
kana poa çerii jeantar le kokostîrcea
te hureau ando dureardomillai
te amboldau ma
le anglamillaiesa.

Angloamillai ando angloamillai
katar o Kham-Lulludearäl
sahkă kărdiau khă noro po çerii
te hureau le kokostîrçenca
angloaqmillai ando angloamillai
katar o Kham-Lulludearäl.

Baro Dureardomillai Devllesa
andoa nakhlimos la lumeako
mii phakängă tinzome parnea
mii çirikleangă sar o des
poa zälenu le văşhko
Phaka-Phaka karing o Kham
Karing o Kham-Anklel
ajukărindoi
sa
ajukărindoi
dindoi sigo anda e phakh
mii çirikleangă phirditoare
karing

Lunga Toamna de Adio
din a lumii trecere
ai putea doar pentru o clipa
să mă iei și să mă duci
când pe cer pleacă cocorii
să plutesc în zbor cu toamna
să mă întorc
cu primăvara.

Primăvară-n primăvară
de unde Soarele Răsare
m-aș face un nor pe cer
să plec cu berzele-n zbor
primăvară-n primăvară
de-unde Soarele Răsare.

Lunga Toamna de Adio
Din a lumii trecere
mii de aripi albe întinse
mii de pasări precum ziua
peste verdele pădurii
Aripi – Aripi înspre Soare
Înspre Soarele – Răsare
așteptând
tot
așteptând
dând în fugă din aripă
mii de pasări călătoare
înspre
Soarele – Răsare
se chemau
se numeau
se alintau
așteptând.

Wings, wings, a Feast
as far the eye can see.

Long Farewell of the Autumn
a flash of the time going by
you could take me along
for a while
in the sky with the cranes
and return with
the spring
back to the earth.

Spring in the spring
Where the Sun is rising
I'd turn into a cloud in the sky
to fly with the storks
spring in the spring
where the Sun is rising.

Long fall of Farewell
a flash in the time going by
thousands of birds
white as the day
over the green forest
wings, wings towards
Sunrise
waiting
and
waiting
thousands of migratory birds
towards the Sunrise
were calling

**O Kham-Lulludearăl
akharănas pe
dinenas pe
ortonas pe
ajukărindoi
Kîrduri-kîrduri-hureaitoare
kai avenas mai palal
anda bară thana dureardimahkă
te tiden pe andekh than
kaste jeantar saoră
karing aver angloamillai
karing o Kham-Lulludearăl.**

**Sahkă rudi ma le čerestar te del ma
phaka te dašti
te hureau le kokostîrčença
kai
O Angloamillai luludearăl.**

**O Illo le Bařăbarăhko andal
Lulludeango Foro
Suno Bibistărimahko
ando
Droboimos le Dureardemillahko
Oče
Sas
O Aeroporto le Kokostîrčengo
Kai
ĂKH PHAKH SOVEL.**

Stoluri – stoluri – zburătoare
ce veneau întârziate
din zări lungi îndepărtate
să se adune laolaltă
și să plece împreună
spre o altă primăvară
unde Soarele – Răsare.
M-aș ruga pe cer să-mi dea
aripi ca să pot zbura
să merg cu berzele-n zbor
unde
Primăvara crește.

inima Muntelui din
al Florilor Oraș
Vis de Neuitare
în
Dimineața Toamnei
Acolo
Era
Aeroportul berzelor
unde
O ARIPĂ ADOARME.

*and naming
calling
and caressing
each other
and waiting.*

*Swarms, many swarms
coming hereto from beyond
the horizon to gather here
and start their way
to another Spring
where the Sun is Rising.
I'd pray to sky I may
get wings to fly away
along with
the storks
where Spring
is just growing.*

*The heart of the mountain
from the city of flowers
unforgettable dream
in
the Morning of the Autumn:
there
was
the airport of the storks
where
A WING IS FALLING ASLEEP.*

Translated by Walter Johrend and Ioan Radu Văcărescu

Katar Aven le Păpăruji

Andekh des mîrî cheiori
puşlea ma lokofăs
katar aven le păpăruji dadna
anda e patrin le lulludeandi aven le
păpăruji
le păpăruji han lulludea
e le păpăruji han lulludea
ta so han le lulludea
e duda andoa kham
o kham so hal dadna
o kham hal la phuwea
thai
e phuw so hal
e phuw...

Andekh des kana varekon
but prea drago sas amengă
gălosastar but iekhatar înteal
aşundeasas so hal e phuw.

Ande aver des miri chei
kaditi dă zurales asalas
ta
paruglisailisas e lumea
thai ande lati angali
roza parne
čiumidenas lako mui.

De unde vin fluturii

Într-o zi fetiţa mea
M-a întrebat încet
De unde vin fluturii, tata
Din petala florilor, vin fluturii
Fluturii mănâncă flori
Da, fluturii mănâncă flori.
Dar ce mănâncă florile
Lumina din soare.
Soarele ce mănâncă, tata
Soarele mănâncă pământul
Şi pământul ce mănâncă
Pământul

Într-o zi când cineva
Mult prea drag nouă
Plecase prea devreme dincolo
Aflase ce mănâncă pământul

Într-o altă zi fiica mea
Atât de tare zâmbea
Încât
Se schimbase lumea
Iar în braţele ei
Trandafiri albi
Îi sărutau obrazul
Din adormirea pământului
Luase un craniu

Where Do Butterflies Come From

*One day my daughter
Asked me
Dad, where do butterflies come from
The flower petals, I said
Butterflies eat flowers
Yes, butterflies eat flowers
But what do the flowers eat
Light from the sun.
But, dad, what do the Sun eat
Sun eats the earth
But what do the earth eat
Dust*

*Oneday when some
long beloved to us
had passed too early away
she learned what the earth eat*

*On another day when my
daughter's bright smile
changed the world
and the white roses in her arms
were kissing her cheeks
from the dormant earth
she had taken a skull
and she started arranging
the white roses in it*

**Anda o sovleamos la phuweako
lesas äkh çasta šerăsti
ande savi kaditi kamblimasa
ta pherdeasas e lumea
lašarălas le roza le parne.**

**Sode čiro nakhlosas
dă kana pušelas ma
katar aven le păpăruji dadna
amboldinisailisas e róata
sas musai te pušau la
katar aven le păpăruji
sostar asalas
thai mai but
sostar lašardeasas le roza le parne
ande khă çasta šerăsti
la phuweako.**

În care cu atăta dragoste
De umpluse lumea
Aranja trandafirii albi.

Cât timp trecuse
De când mă întrebasese
De unde vin trandafirii tată
Se întorsese roata
Trebuia s-o întreb
De unde vin fluturii
De ce zâmbea
Și mai ales
De ce așezase trandafirii albi
Într-un craniu
Al pământului.

*with a love that
filled the world.*

*A long time had passed away
since she had asked me where
the roses were coming from
and the things had changed
I had to ask her
where butterflies were coming from
why she was smiling and first of all
why she had put the roses
in a skull
of the earth.*

Translated by Walter Johrend and Ioan Radu Văcărescu

Devllesa

**I te dukhala phenau tukă Devllesa
jea ando marimos la bravalleako
mištımasa
o čiro našti mai amboldel pe parpale
lidui nakhleam anda leste
akana palal äkh mia bäršh –arati.**

**Phenau tukă devllesa i te dukhala
ando marimos la bravalleako phir
parpale o čiro našti mai amboldel pe
o paiobaro khoslea dăbut o ramimos
sar arati palal khă mia bäršendar.**

**Devllesa i te dukhala phenau tukă
jea mištımasa ando marimos la
bravalleako
nakhleam andoa čiro thoa čiro na iertil
prahol o kamblimos kai dukhal ando
bîstărimos
sar e čear zăleno šindi sî khas.**

Adio

Chiar dacă doare îți șoptesc adio
Te du în bătaia vântului cu bine
Căci timpul nu s-o întoarce înapoi
Trecut-am prin el amândoi
Acum în urmă cu o mie de ani – ieri.

Îți șoptesc adio chiar dacă doare
În bătaia vântului te du cu bine
Înapoi timpul nu s-o întoarce
Valul mării de mult a șters scrisul
Că ieri urma cu o mie de ani.

Adio chiar dacă doare îți șoptesc
Te du cu bine în bătaia vântului
Trecut-am prin timp și timpul nu iartă
Îngroapă în uitare iubirea ce doare
Cum iarba cea verde tăiată e fan.

Valediction

*Even if it is hurting I'll say you farewell
The whirlwind be your companion now
As time will never come back for us
We have been together for long in its flow
A thousand of years – till yesterday.*

*Fare you well, it is aching, I know
The whirlwind take you gentle by hand
Time will never be like long life ago
The sea has flooded the words in
The sand that follow a thousand years.*

*Fare you well once again I whisper
Even if quitting is stringing our hearts
Our time has passed and time does't absolve
Forget the love that hurts as
The green grass is drying to hay.*

Translated by Walter Johrend and Ioan Radu Văcărescu

Bi Zălenohko

Čear le kîmposti zăleno
sar ande lumea e phuw avilino
bi te avel tiri kuloarea
bi te avel tiri splendoarea
pusto sahkă avel šuko thai but dă šudro
katar nakhă e godi kaste avel mundro
phabardo kărdino poš katar le droma
nakhăn
nahkă avel le iakha so te mai dikhăn
ande lumea nahkă mai avel o doro
bi tuko sahkă meră e čear zăleno
bi zălenimahko čear-lulludea
sashkă ašeas čiofă nangă kadea
saofă ame sahkă zurales rovas
ji kana tut sahkă parpale dikhas.

Patrin le anglamillaiesti bi le zălenohko
sar sahkă ašel ando čem bi le kaštehko
tiro anau te hasarăl
zăleno ande tu te na avel
sar ašela le văšesa
ande řai bi zălenosa
o dii hasardino avela le manušehko
nahkă avel zăleno bi lumeako

Fără verde

Verde iarbă a câmpului
Ce ar fi pământul în lume
Fără de a ta culoare
Fără de a ta splendoare
Sterp ar fi uscat și rece
Pe unde gândul ar trece
Ars ar fi și praf ar fi
n-am avea unde privi
N-ar mai fi dorul în lume
Iarba verde fără tine
Fără verde iarba flori
Ne-am trezi săraci și goi
Și-am plânge la nesfârșit
Până când ai fi venit.

Verde frunză a primăverii
Cum ar fi copacu-n lume
De ți-ar pierde al tău nume
Și n-ar mai fi verde în tine
Fără verde în copac
Ar fi trist tot și posac
Fără frunza ta cea verde
n-ar avea omul ce vede
n-ar fi verde fără lume
și în lume fără verde
pădurea n-ar mai cânta

Without green

*Green grass of fields and lawns
What would the earth be
Without your colour
Without the splendor of your light
Barren it would be and cold and dry
Burnt and dusty
And no anchor for thoughts
And no delight for the eye and mind
Longing and yearning and many a desire
Lacking flowers and leaves we'd be blind
We'd feel pour and empty and
We'd complain until
Sweet green would be
Growing again.*

*Green shades of spring
The trees would be sad
Without leaves
Nothing for the eyes' delight
And the wood would be mute
With no sound
Of string and flute
Slowly would the
Winter's might*

**thai lumea bi zălenimasa
bi zălenosa andel patrea
nahkă dilaban le čiriklea
bi zălenimasa ande tira patrea
o iwend lokăš prahosardea
le mullimahkă sahkă ašas
ame nahkă mai ušteas
but ame sahkă rovas
ji kana tu sahkă aves.
Čear zăleno-patrin zăleno
anda tu sa kă dičiol
bi zălenohko nahkă avas
bi zălenohko nahkă trasisaras
o zăleno te na avino
nahkă avel le manušen kamblino
o kham nahkă mai lulludeatăl
amari čivava sahkă atădearăl
kana o zăleno nahkă avel
sai lumea sahkă merăl
lokăš e phuw sahkă jealtar
sa sahkă ašel la bravalleatar
e lumea iasfa šorăna
pala tute zălenona.**

fără verde frunza ta
iarna încet ne-o îngropă
și noi n-am mai învia
și am plânge la nesfârșit
până când ai fi venit.
Iarba verde – frunza verde
Prin tine totul se vede
Fără verde noi n-om fi
fără verde n-am trăi
dacă verdele n-ar fi
oamenii n-ar mai iubi
soarele n-ar răsări
viața noastră s-ar opri
dacă verdele n-ar fi
toată lumea s-o sfârși
și s-o stinge încet pământul
nimeni n-o mai fi doar vântul
ce va plânge peste lume
după verde al tău nume.

Verde – verde drag îmi ești
Oriunde tu mă gasești
Ești pe-aripa timpului
ca și chipul omului

*Damn us
Under snows
To weep
Till the spring
Awakes from sleep
You grass and leaf
So green
You reveal
What can't be seen
You fill life
With love
And enchant
The sun above
If there were no green on earth
We would celebrate
No birth
Life would end
Only the wind would regret
Only wind doesn't forget.*

*Green, green – my dear
You do find me everywhere
You are on the vane of time
Like man's icon*

**Zăleno-zăleno drago san mangă
orkaring arakhadiau amengă
san pe phakh le čirosti
ande iakh le manușesti
san ades tehara našes
karing o mullimos les
ando illo la phuweako
garado ando dimos la godeako
o millai lulludearindoi
pe sai lumea avindoi.**

**Zăleno čear-zaleno patrin
čear zăleno-patrin zăleno.**

astăzi ești mâine te duci
înspre moarte o apuci
în adâncul pământului
ascuns în vraja gândului
renăscând la primăvară
peste tot tu vei fi iară.

Verde iarba – verde frunza
iarba verde – frunza verde.

*Now you are and soon you're gone
And leave many things undone
And let mysteries behind
Hidden in the spell of mind
Till the spring and it great will
Grass with green it easy fill:*

*Green the grass and leaf as well
What a spell and what marvel.*

Translated by Walter Johrend and Ioan Radu Văcărescu

Le Kašt či Roven

Andekh čem dureardo
jeauas pe khă bulevardo
ăkh roimos delas mui pe mande
andoa maškhar le kaštehko
kai thavdearălas parne piteaimata
sar o thud la deiako
le šaorăhko dăanglal
sas khă akharimos prinjeando
andekh des bakhtalimahko
kai arakhleamas les
tusa ande Sevilla
kana bagloslovime samas
pala so hasaileamas
ando phurikano foro
anda sao bară pharimasa
dašti arakhleam o drom
te ankleas parpale
mai anes tukă godi
sar asasas
la dilea šukhar englezoaikatar
kai rovelas le lillesa ando vast
hasardi i oi
kai sas ando šon le avdinehko
thai le romes mukleasas les soindoi ando
hotelo
tu našti te bîstrăs
khanči na bîstărdean
anes tukă godi

Copacii nu Plâng

Într-o țară îndepărtată
mergeam pe un bulevard
un vaier mă striga
din miezul unui copac
ce picura stropi albi
ca laptele mamei
primului prunc
era un strigăt cunoscut
într-o zi de bucurie
pe care îl întâlnisem
cu tine în Sevilla
când fericită eram
după ce ne rătăcisem
într-un labirint al vechiului oraș
din care cu greu
am putut gasi drumul
spre întoarcere
îți mai aduci aminte
cum râdeai
de englezoaica frumoasă nebună
ce plângea cu o harta în mână
rătăcită
deși era în luna de miere
iar soțu-l lăsase dormind în hotel
tu nu poți să uiți
nimic n-ai uitat
aminte-ți aduci
când ne-a uimit
acel copac imens
cu frunzele atingând cerul
ne-am și fotografiat

Trees don't Cry

*I was walking on a boulevard
in a faraway country
when I heard a groan
calling from inside a tree
whose bark
was dripping white drops
like those of milk
from the breast of a mother
on the lips of her baby
it was a well-known yell
heard on a day of great joy
with you in Seville
after we had hardly found the way-out
of a labyrinth of streetlets
in the old city
do you remember how
you laughed seeing
the crazy pretty English girl
weeping with a map in her hands
and lost though she was in her honeymoon
and had left her husband
sleeping at the hotel
do you remember
how that giant tree
with its leaves scratching the sky
amazed us
we took a picture*

**kana mirime așileam
anda o fikuso o baro
le patreanța ta malavenas o čeri
i pozosaileam
lindoi les ande angali
sas sar ande amară vășea
khă phurikano stejari
bîstârdo poa čiro
sar kukoa angla o len Dumbrava
ando Sibio
Oče ande Sevillia dikhleam
o fikuso-kašt
mai anglal.**

**Ande khă dureaimos arășlem
pe kodoa bulevardo Sunset
anda o Los Angeles
varekon
șindeasas lehkă řaia
thai e stiua pherdili ji înteal o drom
andal patrea le fikusohkă
o gor le kaštahko
dikhălas bi darako
barindoi karing o čeri.**

îmbrățișându-i trunchiul
era precum în pădurile noastre
un stejar bătrân
uitat peste timp
ca cel din fața lacului Dumbrava
din Sibiu
Acolo în Sevilla am văzut
primul ficus-copac
pentru întâia oară.

Într-un târziu am ajuns
Pe acel bulevard Sunset
Din Los Angeles
cineva
îi tăiașe crengile
iar străduța alăturată se umpluse
cu ficuși de frunze
numai vârful copacului
privea semeț
renăscându-se spre cer.

Atâtea frunze ucise și
atâtea crengi
încat
mi-aș fi putut deschide
o florărie
în orașul de pe marginea Cibiului.

*embracing its trunk
it was an Oak-tree
lost in time
like the old oak from our hometown Sibiu
on the bank of lake Dumbrava
over there in Seville
for the first time in our life
a Ficus-tree
sometimes later we were
on the famous Sunset Boulevard in LA
and somebody had cut
its branches and the
neighbouring streetlet was
covered by the ficus leaves
but the top of the tree alone
was looking to the sky in his rebirth*

*So many leaves killed
so many braches and flowers
that I thought I could open
a flower-shop in the city
on the edge of Cibi river.*

**Kaditi patrea mudardea thai
kaditi raia
ta
daštiuas te pîtra mangă
ăkh khărlulludeango
ando foro poa gor le Čibinohko.**

**Na dukhavear tu
akhardeam tu
kaste na mai phagă
anda te iakha iasfa
tu san
Amari Amalini
ame sam
tusa
Orkai-Orkana.**

**Rudisaras tu
phen le manușengă
anda o Sibio –andai Romania
anda sa e lumea
Le Kašt čiăkhdata či roven.
Le kašt anda
O Des dă Tehara juvin.**

Nu te întrista
te-am chemat
spre a nu-ți mai rupe din ochi lacrimi
tu ești
Prietena Noastră
noi suntem
cu tine
Oriunde – Oricând.

Te rog
spune oamenilor
din Sibiu – Romania
din lumea întreagă
Copacii niciodată nu plâng.

Copacii prin
Ziua de Măine Trăiesc.
Die Bäume leben
Durch das Morgen.

*Don't be sorrowful
I have called you
to no longer draw tears
from your eyes
you are our friend
we are with you
wherever, whenever.*

*Please tell
to the people from Sibiu, Romania
tell people all over the world
trees never cry
they live due
to the day of tomorrow.
Die Baume leben
Durch das Morgen.*

Translated by Walter Johrend and Ioan Radu Văcărescu

Stampa

Maškar

e dukh thai o lašimos
holearimos thai kamblimos

Thavdel

e Čivava

pale maškar karing le dui riga
sîkadeon

le marimata la bahteakă

or

o pherdimos le bahtalimahko

aver data

anda o dimosopral
maškar le dui riga

la

dukhatar thai lašimastar
kăznimahkă thai bahtalimastar
holeandar thai kamblimastar

e Čivava

thavdel

karing o baronanilaš

Dă Înteal

ta

anda
e bravall bari le brîşindesti
le diiesti
but butivar
meleaol o pai
pherdindoi čikh le riga

Stampă

Între

durere și bucurie
tristețe și fericire
ură și dragoste

Curge

Viața

iar între cele două maluri
apar

impuritățile soartei

sau

împlinirea destinului

în alte dăți

din cauza revărsării

dintre cele două maluri
de

durere și bucurie
tristețe și fericire
ură și dragoste

Viața

curge

spre fluviul

De dincolo

încat

din
ploaia torențială
a sufletului
de foarte multe ori
se tulbură apa
împotmolind malurile

Stamp

Between

*suffering and delight
sadness and happiness
hate and love*

Life Flows

*and between the two banks
the misdeeds of fate*

or

*its fulfilment
are floating along*

some other time

between the banks

*suffering and delight
sadness and happiness
hate and love*

Life Flowes

*towards the ocean-river
from beyond
drowned*

*of the heavy rain
of the soul
troubling the waters
aground the banks in the mud*

thai

e čivava fal pe pusaindoi
prahome ande čikh
o avimos hasaol
le norea kaleon
e bravall marāl
del brīšind
ta
pala e anglal iakh le
khamesti
anda kodea čikh la
bibahteati
thai le bahtalimasti te
avesa
kana khonikh či mai
pateal
lulludea parnea sī te
lulludearān

thai

E Čivava pale prastel
maškar
o lašimos thai dukh
bahtalimos thai
kāznimos
kamblimos thai
holearimos.

și

viața se simte pulsând
îngropată în noroi
speranța dispare
norii se întunecă
vântul se întetește
plouă
iar
după prima rază de
soare
din acel noroi al sorții
și al destinului de a fi
pe când nimeni nu mai crede
nuferi albi vor răsări

și

Viața iar aleargă
între
bucurie și durere
fericire și tristețe
dragoste și ură.

and

*Life must fight to pulsate
in the slime
hope is fading
the clouds in the sky
get darker and darker
the wind gets stronger and
stronger
it rains heavily
but after the first sunray
out of the mud
of fate*

*and the destiny of being
white lilies will rise
when everybody's given up hope
and
Life is running again
between*

*suffering and delight
sadness and happiness
love and hate*

Translated by Walter Johrend and Ioan Radu Văcărescu

Doro le Dureardemillastar

**Le dureardemillastar sî te avel mangă
orkana doro
sar i le iakhăndar mîră thagarine dadehkă
Sar
E Duda sî Ćeaĉimos
Kamblimosîna
tasau mangă o doro
ji
Înteal o Ćerii.**

**E Klepsidra
anda
o Angluno la Phuweako
o ĉiro
amboldel
karing so sas te avel
ta
khanĉi na avela nevo
ta numa
Le Manuŝi
butivar
karing
O Kham-Perăl
phirăna.**

Dor de Toamnă

De toamnă fi-va-mi dor întotdeauna
ca și de ochii regelui meu tată
Precum
Lumina înseamnă Adevăr
Iubire
doru îneacă-mi
chiar
Dincolo de Cer.

Clepsidra
în
Rădăcina Pământului
timpul
învârte
spre ce a fost să fie
încât
nimic nu va fi nou
ci numai
Oamenii
mereu
spre
Soare – Apune
păși-vor.

Missing the Autumn

*I'll be always missing the autumn
as I've been missing the king's,
my father's eyes,
oh, love,
do please drown my longings
beyond heaven
as light is nothing else
but the truth*

*The sandglass
in the very
Roots
of Earth
is giving to time
its programmed
course
so that
there I'll be
nothing new
under the sun
people will always
step
towards Sunset.*

O Čiro
thodindoi amengă anglal
E Dikhlițoarea
khălel pehkă amença.

Le dureardemillastar ši te avel mangă
doro dăorkana
sar i le iakhăndar miră thagarine dadehkă
Sar
O Mullimos fal e Čivava
Kamblimosînao doro tasau mangă
ji
Înteal o Čerii.

Patrin khandindoi čirostar
drago sas mangă thai sî te avel mangă
tiri lumea andoa
illo le văšehko
katr le grast pen paii
le grast le văšune la lumeakă
anda
e haing le dureardemillasti
pai melalo poa čiro
so sas thai so ši te avel
mîrî bakh mai palal
te nașeau
ando
illo le văšehko
kaste avau dureardemillasa sar tute

Timput
punându-ne în față
Oglinda
se joaca cu noi
De toamnă fi-va-mi dor dintotdeauna
ca și de ochii regelui meu tată

Precum
Moartea înseamnă Viață
Iubire
doru îneacă-mi
chiar
Dincolo de Cer.

Frunza mirosind a vreme
dragă a fost și o să-mi fie
lumea ta-n
miezul pădurii
unde caii se adapă
cailor lumii cei sălbatici
din
izvorul cel tomnatic
apa tulbure de timp
ce a fost și o să mai fie
a mea soartă cea din urmă
să fug
în
miezul pădurii
ca să fiu toamnă ca tine
Frunză mirosind a vreme
târziu

*In front of our eyes
the time
putting
a mirror
is joking with us
I'll be always missing the autumn
and the eyes of my father,
the king:
oh love
please drown my longings
beyond heaven
death being the
beginning of a new life.*

*Oh you life perfumed by seasons
I'll never stop loving
your world
amidst the forest where wild horses
use to drink water out of wells
troubled by the seasons
autumn it's my fate
to abandon all around just to be
at your side
amidst the forest
when the clouds do hide the blue
tie me up with a string of light
and fill my heart
with all your delight.*

**Patrin khanglindoi poa čiro
maiîntea
kana kaleon le norea po čerii
phande ma khă thawesa andai čerai
thai
de ma sa teo drabaimos.**

**Nigăr ma
nigăr ma thai pale nigăr ma
Muro Dureardomillai
Dureardomillai-Dureardomillai thai pale
Dureardeamillaina
Înteal o Čerii
mekh ma te avau
andoa
Angluno la Phuweako
E Klepsidra kai o čiro ambodel
Khă Patrin
numa
Kaditi.**

când pe cer se-negresc norii
leagă-mă cu-n fir de stea
și
dă-mi toată vraja ta.

Du-mă
du-mă și iar du-mă
A Mea Toamnă
Toamnă – Toamnă și iar Toamnă
Dincolo de Cer
lăsa-mă să fiu
din
Rădăcina Pământului
Clepsidra ce timpul învârte
O Frunză
numai
Atât.

*Oh my Autumn
take me away
on your wings
and let me
remain
there a hourglass
hidden in the
Roots
of Earth
spinning the time
like a leaf
yet I be
myself
nothing more.*

Translated by Walter Johrend and Ioan Radu Văcărescu

E Klepsidra

**Pala o čiro
e čivava thoa mullimos
prastel amboldindoi
ande
klepsidra andoa thaw la tišaiako...**

**Ande bar le portokalença
la Katedralati anda e Sevilla
fal kã samas arati
kamauas o vast te tinzo
thai te čiorau khã portokala
ta tu či meklean ma...**

**Ăkh burnekh tišai amboldel e klepsidra
lošaimos thai nasulimos
amboldel pe amença
ăkh dad thai ăkh šei
bahtalimasa asaindoi
ande bar la Katedralati
maškar le portokalea
varekon
so ande klepsidra la tišaiati
i o amboldelas pe
pozosarde ame
ta dašti arakhãs sa so sas...**

Clepsidra

În urma timpului
viața și moartea
aleargă învârtindu-se
în
clepsidra din firul nisipului...

În grădina cu portocali
a catedralei din Sevilla
pare că am fost ieri
voiam mâna să întind
și să fur o portocală
dar tu nu m-ai lăsat...

Un pumn de nisip întoarce clepsidra
fericirea și tristețea
se învârt cu noi
un tată și o fiică
a bucurie Zâmbind
în grădina Catedralei
printre portocali
cineva
ce-n clepsidra nisipului
și el se învârtea
ne-a pozat
încât
poți găsi totul intact...

The Hourglass

*Driven by time
Life and Death
are chasing each other
in the sand grains
of the hourglass.*

*In the orange garden
of the cathedral of Seville
some other yesterday
I wanted to stretch out my hand
and steal a fruit
but you wouldn't let me do it
only a fistful of sand
does the glass turn around
happiness and sadness
rotating together with us
father and daughter
smiling and being so happy
in the garden
while someone
rotating along with us
took a picture
that you can find everything real.*

*Nothing will be lost in time
everything being preserved
even out thoughts of those days in Seville.*

**Ando čiro khanči na hasaol
sa arakhadeol
i o gîndo dăatunčeara.**

**Soa sumnkai la Spaniako
sî hureadi e Katedrala la Sevilliat
istoria angla kola kai aven
koče garadea pe o čiro kai nakhlo
lesti paramiči juvil i ades
numa on sî sovlearde
Thagarea thai Thagarine
Raineo thai Rainea
Tărnăharea ande armura
o thaw la tišaiako
anda le čirosti klepsidra
amboldea
e lumea tiri thai e lumea mîfî koče
thai sa sî sar arati
străfeaindoi e Katedrala
ande poši le sumnakasti
suvde andel bařlekuči
sa le sumnakasa la Spaniako
ši hureadi e Katedrala la Sevilliat
thai o čiro amboldel pe
thai sal butea arakhadeon pe
vareso korkoro
e mai kuči buti
e čivava
ašel ando čiro
tasadi ande klepsidra.**

În timp nimic nu se pierde
totul se păstrează
chiar și gândul de atunci.

Cu tot aurul Spaniei
este împodobită Catedrala Sevilliei
istorie în fața celor ce vin
aici s-a ascuns timpul apus
trăiește povestea și azi
doar ei sunt adormiți
Regi și Regine
Prinți și Prințese și
Cavaleri în armură
firul nisipului
din a timpului clepsidră
s-a învârtit
e lumea ta și lumea mea aici și totul e ca ieri
sclipind Catedrala
în pulberi de aur
țesute în diamante
cu tot aurul Spaniei
este împodobită Catedrala Sevilliei
iar timpul se învârte
și totul păstrează intact
unul singur
cel mai prețios
viața
rămâne în timp
încetă-n clepsidră.

*The cathedral of Seville
gilded with all the gold of Spain
a story for those who follow
in living the fairy tale even today
asleep are fallen only
The Kings and the Queens
Princes and Princesses
Knights in their armours
the sand grains were swirled
in the purl of hourglass
and we two
again
in that long yesterday
the cathedral
is twinkling
in a golden pollen
woven
in diamonds
all the gold of a kingdom
decorate the cathedral of Seville
and time is turning
with the grains
keeping the most precious
life
in the hourglass.
But only the One
can keep it
forever
God
because
He is the Life.*

**Iekh Korkofo
daštîl te nikrăla O Dell
kă
E Čivava sî O.**

**Ande Katedrala la Sevilliatî or
Katedrala la lumeati dă orkatar
i o divano kai či dean les duma
dašti arakhăs les ande
Klepsidra la tišaiati.**

**Me pateau kă e čivava sî o mai baro
bravalimos
thai le kolaver butea sî thawa tišaiakă
ande khă klepsidra kai amboldel pe
înteal o čiro.**

**Thai vareso
anda sal bravallimata la Katedralakă
amen lidon plačeaia me
na o sumnakai thai le baflekuči
khă dikhlitoarea
ande savi te dikhăsas
o čiro lelas tu vastestar
ando našaimos la bravalleako
ande aver lumea
varekai but andră
tasaindoi tu –tasaindoi tu**

**či me či tu
našti dikhleam
ande dikhlitoarea kodea**

Unul Singur
o poate păstra Dumnezeu
căci
Viața e El.

În Catedrala Sevilliei sau
Catedrala Lumii de oriunde
chiar și urma a nerostirii cuvântului
o poți găsi în
Clepsidra nisipului.

Eu cred că viața e cea mai mare bogăție
iar restul sunt fire de nisip
într-o clepsidră ce se învâрте
dincolo de timp.

și totuși
în imensitatea Catedralei
pe noi doi ne-a fascinat
nu aurul și diamantele
ci o oglindă rotundă
prin care dacă priveai
timpul te prindea de mână
în iuțeala vântului
într-o altă lume
undeva foarte-n adânc
scufundându-te – scufundându-te
nici eu nici tu
nu ne-am privit în
oglanda aceea
oamenii ce se uitau
se retrăgeau speriați înapoi
făcându-și cruce
iar ceilalți râdeau

*In the cathedral of Seville
and in any other World's cathedrals
even without uttering its name
you will find out in the sand:
Life.*

*I believe that life
is the greatest luxury and everything
else are only grains of sand turning around
in a hourglass beyond time.*

*And yet
under the greatness of the cathedral
we two weren't magnetize
by gold and diamonds
but by a globular mirror
which if you looked into
time would take you by hand
and carry you deep inside
in a marvelous world
neither of us
did look into
and people who did it
would step back
in astonishment
making the sign of the cross
those around would burst in laughter
and when looking themselves
into it
the others were laughing alike...
No one
ever cares your feelings.*

le manuși kai dikhănas pe
denas pe darasa parpale
thai kărănas pehkă trușul
thai le kolaver asanas
ji kana arășănas
te dikhăn ande dikhlitoarea
thai așenas bimohko
thai le kolaver asanas...

Khanikaskă anda e lumea kadea
na fales nasul anda tute.

Sî but nakhlo poa mașkar la reateako
sîm korkoŋo andel Bukurești
thai del brîșînd but thai zurales thai
del brîșînd dukhasa ande
muro illo thai avri.

E Klepsidra atărdili
e tișai thawdili
ăkh dad thai ăkh Ńei
angla mande sî
asaîndoi bahtalimasa
ande bar la Katedralati
mașkar le portokalea
khă poza ande khă ikoana sumnakui
andai Sevillia tindi mandar.

până când ajungeau
a se privi în oglindă
și apoi rămăneau fără grai
în timp ce alții râdeau...

Nimănui din lumea asta
nu îi pasă ce tu simți.

E mult trecut de miezul nopții
sunt singura la București
și ploua mult și ploua des și
ploua a durere în
sufletu-mi trist și afară.

Clepsidra s-a stins
nisipul s-a scurs
un tată și-o fiică
în fața mea sunt
zâmbind a bucurie
în grădina Catedralei
printre portocali
o poză într-o ramă aurită
din Sevilla cumpărată de mine.

Azi am cumpărat patru păpuși
ca să am ce dărui
când voi merge acasă
le-am așezat în dormitor

*It's late after midnight
I'm alone in Bucharest
and the rain's heavy
my soul is flooded by sorrow
like outside the air by the dense water
the sand in the hourglass
has finished its flow
a father and a daughter
are standing before me
happily smiling
in the garden of a Cathedral
amongst the orange trees
a picture in a gilded frame
bought in Seville.*

*Today I've bought four little dolls
presents for my dears
I'll arrange them beside the mirror
in the bedroom
in which I know
you are guarding my dreams
when I go to bed in Bucharest
being alone.*

**Ades tindem štar păpuși
kaste avel ma so dau
kana arășdaoa khără
thodem le ande soba kai sovau
paša tiri dikhlitoarea
ande savi jeanau
kă e lindri arakhăs mangă
kana sovau korkoŕo
andel Bukurești.**

**Drago muro dad
tu vazdean ăkh lumea
thai ramosardean
istoria pe amprenta le čirosti
thai
o thaw la tišaiako amboldel pe ande
klepsidra
prastel thai amboldel pe amenča
pala o čiro.**

lângă oglinda ta
prin care știu
că somnul îmi păzești
când adorm singură
în București.

Dragul meu tată
tu ai clădit o lume
și ai scris
istorie pe amprenta timpului
și
firul nisipului se învârte-n clepsidră
aleargă învârtindu-se cu noi
în urma timpului.

*My dear dad
you have raised a world
and you have written history
on the stamp of time
and the grains of sand are swirling
in the hourglass
trying to catch the time
like both of us do
along yesterday.*

Translated by Walter Johrend and Ioan Radu Văcărescu

Poezia Zăleno-Vînăto

Poa čiro
prahosardem ande phuw
divanuri
anda khă illo garado
pala khă čerai
kai orkana lulludearălas
ando maškar le kaštengo
ta ujas
ando ujaimos le patreango
orkana
patearindoi le čeresa
kata o gor le paiengo.

Nakhlo ākh bārš
nakhle dui bārš
nakhle trin bārš
nakhle deš bārš
nakhle ākh mia
nakhle-nakhle...

Ande phuw kai
prahosardem le divanuri
anda muro illo but but pherdo dukhatar
bilado ando dillabaimos la šetrako
kai o dii astarāl ando kamblimos
thai kai del pe saofăn
ando drabardimos le ašundimahko

Poezie Verde-Albastră

Peste timp
am semănat în țărână
cuvinte
dintr-o inimă ascunsă
după o stea
ce întotdeauna răsărea
în miezul copacilor
limpezindu-se
în liniștea frunzelor
mereu
învelindu-se-n cer
la marginea apelor...

În țărâna unde
am semănat cuvinte
din inima-mi preaplină de durere
topită-n muzica viorii
ce sufletul aprinde-n iubire
și dragoste dăruie
în coarda-i vrăjită
chiar dacă
lacrimi și sânge
în pământ adesea învârtindu-se
s-au rupt
întocmai
ca fluturii
pe aripi purtând
mereu libertate.

A Green – Blue Poem

*Over the time
I sowed in the earth
words
out of a hidden heart
hidden behind a star
that would always springs
in the core of the trees
getting clear
in the silence of leaves
again and again
enfolding in a sky
close to the river...*

*Out of the earth
I sowed words
from my suffering heart
melted in the sound of a violin
that sets the soul in fire
and is giving love as a gift
in its enchanted strings
even if tears and blood
often turning around
in the dust
have torn apart
like butterflies
always carrying freedom
on their wings.*

**i kana
iasfa thai rat
ande phuw butivar amboldinisai le
šindile sar
le păpăruji
kai phiraven pel phaka
orkana slobozimos.**

**Ande phuw
kai prahosardemas
divanuri
lulludearde
pai phakh le čirosti
but poezii
thai le manuši
line te tiden
le sāmînçî le poeziengă
kă sas
but vînăçi thai zălena
thai ando maškar
orkana
lulludearălas lollo
sar o drom la čivavako
kana o manuši
sî phiraitorii la phuweako.**

În țărâna
unde am semănat
cuvinte
au răsărit
peste aripa timpului
foarte multe poezii
și oamenii
au început să adune
semințele poeziilor
căci erau
prea albastre și verzi
iar în mijloc
întotdeauna
răsărea roșu
ca drumul vieții
când omul
călător al pământului este.

*From the earth
I sowed words
there sprung
as time went by
a lot of poems
and people began to gather
the seeds
of the poems
as they were too blue
too green
and amidst them
there would always
appear the red
as the string of life
is for us the wandering
being on earth*

Translated by Walter Johrend and Ioan Radu Văcărescu

Peraimos Khamehko

Dă kana sîmas šaoŕoro
sa prastaiem te astarau e Porii la
Čirikleoŕati
e păpăruga e barii thai sumnakui
thai sa prastaiem thai
e čivava maŇa prastelas
anda but peraimata khamehkă
uĵearindoi pehko tipo
ando pai le haingăngo
kata o gor le văšehko
kai orkana mîŕă pînŕă phiravenas ma
bi te jeanau sostar
andal thana le luludeanča
nakhauas butivar
thai
mîŕă iakha
orsar hasardeonas
pala o hureaimos le păpărujengo
thai ākhdata ba na mai butivar
kîrduri čînoră păpărujengă vînăči
avenas pala mande
thai akharănas ma
thai me ankleauas pekh pleai baro
katar astardeolas pe
o văș bareol karing o čerii
thai but drago sas mangă oče
thai dă sakodata le čînoră păpăruji
denas ma vareso pa pehkă phaka

Amurgul Tomnatic

Din zorii copilăriei
am tot alergat să prind Coadă Rândunicii
fluturele mare și galben
și am tot alergat și
viața cu mine alergă
prin multe amurguri tomnatice
oglundindu-si chipul
în apa izvoarelor
de la marginea pădurii
unde întotdeauna pașii mă purtau
fără să știu de ce
prin câmpuri cu flori
treceam deseori
și
ochii mei
totdeauna se pierdeau
după zborul fluturilor
și odată ba nu de multe dăți
un roi de fluturi mici și vineți
veneau după mine
și mă trezeam
urcând un deal înalt
de unde începea
pădurea să crească către cer
și foarte drag îmi era acolo
și de fiecare dată micuții fluturi
îmi dădeau de pe aripile lor ceva
ce-mi lumina fața și ochii

Sunset in Autumn

*From early childhood
I used to catch
the big yellow butterfly
called scarce swallowtail
and I ran and I ran
and life is running along
through so many autumn sunsets
mirroring its look
in wells at the edge of woods
where I'd passed over meadows
without knowing
why
and my eyes
followed the flight
of butterflies
and so many a time
I was followed
by a swarm of small purple
butterflies
as I was climbing the high hill
where the forest
began to grow
to the sky
and I loved the place
because every time those
little butterflies gave me from their
wings something to lighten
my face and my eyes*

**kai dudarălas muro mui thai mîră iakha
ta le manuși dikhănas pala mande
thai denas duma koa kan
sikaindoi ma le naiesa
thai me but bakhtali dauas le
Des Lašo
thai cioreal asauas zurales
kă le tărnimahkă desa
sî gugle sar o avdin le biroveango
pa le lulludea le parne le dafinohkă.**

**Pa mîră iakha
o kham
butivar ando garado čeaso
kana sovel ando dureardomillai
dudeardea mîrî čivava.**

**Dă but čiro
fal kă sîm phandado
ande khă illo phabardo
bi te avel ma jamurea
ando khăr.**

**Varekon
ašadilosas andoa čiro
rodindoi ma
thai
me na mai sîmas kodea dă atunčeara
ta asauas
thai
o sas sa kadea
kadea sar jeanau les**

încât oamenii rămâneau uimiți
vorbeau în șoaptă
arătându-mă cu degetul
iar eu fericită le dam
Ziua Bună
și râdeam mai apoi în hohote
căci ai tinereții zori
sunt dulci ca mierea albinelor
de pe florile albe de salcâm.

Peste ochii mei
soarele
mereu în ceasul tainic
al amurgului tomnatic
mi-a luminat viața.

De multă vreme
parcă aș fi prizonier
într-o inimă arsă
fără să am ferestre
în casă.

Cineva
obosise prin vreme
căutându-mă
și
eu nu mai eram cea de atunci
încă zâmbeam
și
el era același
așa cum îl știam
mare și galben.

*people around me were astonished
and uttered but whispers
pointing me and I greeted them
happy I could burst into laughter
and after
because the mornings of hayday
are as sweet as honey is
collected from the blossoms
of the acacia tree
the sun has always lightened my life
in the magic autumn sunset.*

*For a long time
I've felt like being a prisoner
in a burnt heart
a house with no windows*

*Somebody
had gotten tired
looking for me
and I
was no longer the same
but still smiling
and he was the same
as ever
huge and yellow
it's hard to believe
but
he was watching me
attentively
and was smiling
as well as scarce swallowtails do*

**baro thai sumnakuno.
Sî pharo pateamahko
ta
dikhălas pe mande
thai
asalas mangă i o
ande lehko felo
la Poreati la Čirikleofati
astardem les ando vast
thai šute ma lesa
ando khăr kodoa bi jeamurengo
thai
kamblem te mudarau les
andoa drago mîră šaoroimahko
ta o
mardea anda e phakh thai
phendea mangă ande lesti šib
MEKH MATE HUREAU...
Thai
O khăr kodoa bi jeamurengo
Anda muro illo o phabardo
Kărdileas
DUDA.**

E greu de crezut
dar
mă privea atent
și
îmi zâmbea și el
în felul lui
a Coadă de Rândunică
l-am prins în mână
am intrat cu el
în casa aceea fără ferestre
și
am vrut să-lucid
de dragul copilăriei mele
dar el
a bătut din aripă și
mi-a spus în graiul lui:
LASĂ-MĂ SĂ ZBOR...
și
casa aceea fără ferestre
din inima-mi arsă
se făcu
LUMINĂ.

*I took him in my hand
entered that house without windows
and
I wanted to kill him
(the child that I was)
but he
flapped
his wings
and said to me
in his words:
let me fly away
and the house
with no windows
from my burnt heart
was suddenly light.*

Translated by Walter Johrend and Ioan Radu Văcărescu

O Sibio poa Čiro

O Angluno la phuweako ando
aero le brîşindehko
uştel pel dume le păpărujença
ando aşimos le iwehko
Înteal o Čerii
ta
dau mui
teo anau
Sibio
thai
muro illo
astardeol ando
Kamblimos.

O Pohtan le Čirohko
andoa drabarimos la godeako
O Zîdo-o Bařuno-le Sibiohko
del ma angali
orkana thai orkai
sa so kamau mangă
sî te avel ma
ando than o garado
oče kana pharadeol o des
ta šordeol pe phakh le čirosti
O Maviso le Čerehko.

Sibiul peste Timp

Rădăcina pământului în
aerul ploii
reânvie pe umeri cu roiuri de fluturi
în tăcerea zăpezii
Dincolo de Cer
încât
voi striga
numele tău
Sibiu
şi inima-mi se aprinde-n
Iubire.

Perdeaua timpului
prin vraja gândului
Zidul-Cetate –al Sibiului
mă înconjoară
oricând şi oriunde
tot ce-mi doresc
se împlineşte
în locul tainic
acolo unde zorii dimineţii
revarsă pe aripa vremii
Albastrul Cerului.

The Town of Sibiu Over the Time

*The Root of the Earth
soaked by the rain of the air
resurrects on my shoulders
with swarms of butterflies
in the silence of snow
beyond the heaven
so that
I'll call out your name
Sibiu
Till my heart lights up
in a flame of love.*

*Embraced
by a magic curtain of time
the city-wall of Sibiu
I feel like
being surrounded
whenever and wherever
I'd be
all my dreams come true
there in the secret place where
the morning is pouring
the blue of the sky.*

**O Phuro kašt bîstârdo saofăndar
angloa pai le văsheko
te pušena les
sî te phenel tumengă
kă o
Kamblimos
maškar amende
phanglea pe
thai sî te avela
lulludearindoi
Înteal o Čerii.**

**Dăorkana
Kamav tu Sibiona
Poa čiro
Kamav tu Sibiona.**

**Andoa dikhlo la reateako
ušteaves ma andoa suno
kana pharadeol o angloamillai
kana
e Thagar –Raii-le Zălenosti
čiumidel o angluno la phuweako
lulludearindoi
andel brîšindehko aero
ji
Înteal o Čerii
Tusa
Sî te avau
Orkana Sibiona.**

Stejarul uitat de vreme
în fața lacului pădurii
de-l întrebați
o să vă spună
că o
Dragoste
între noi
a început
și va fi
răsărind
Dincolo de Cer.

Dintotdeauna
Te iubesc Sibiu
Peste timp
Te iubesc Sibiu.

Din voalul nopții
mă trezești din vis
în zorii primăverii
când
Regina-Doamnă-a Verdelui
sărută rădăcina pământului reânviind
în aerul ploii
până
Dincolo de Cer
Cu tine
Voi fi
Totdeauna Sibiu.

*The forgotten oak-tree
somewhere on the bank of the lake
if you ask
it is going to tell you
the love between us
has begun
and will last
beyond the sky.*

*Timeless
is my love
for you
Sibiu.*

*Out of the veil of night
you are waking me up
from my dreams
when in springtime
The Queen of the Green
is kissing the roots
of an awakening dust
in the rain.*

*I'll be with you
Sibiu
beyond the sky
and time
forever.*

Translated by Walter Johrend and Ioan Radu Văcărescu

Romane Îngerea

Mai anglal o čerii
sas but paše la phuweatar
ta
dašti thosas o vast pe leste
anda le but amară bezeha
durilo
thai
ades
e phuw ašel
dur le čerestar.

Andoa kallimos le Universohko
thai
la phuweako
kai mai anglal duda le khamesti kai
străfeal
dăbut
koa gor le barăpaiehko
sar
o thaw la tišaiako
phurdino la bravalleatar
ande sal riga la lumeakă
O Dell blagoslovisardea
Le Romane Îngeren
bufle phakănça ande sai lumea.

Îngerii Țigani

La început cerul
era foarte aproape de pământ
încât
îl puteai atinge cu mâna
de multele noastre păcate
s-a îndepărtat
și
azi
pământul rămâne
departe de cer.

Din întunericul Universului
și
al pământului
la prima rază străluce a soarelui
demult
la marginea mării
precum
firul nisipului
risipit de vânt
în zările lumii
Dumnezeu a binecuvântat
Îngerii Țigani
cu aripi larg deschise-n lumea toată.

The Gypsy-Angels

*In the beginning the sky
was so close to the earth
people could reach out
touch it with their hands
but because of our many sins
it withdrew far away
and
today
the earth is far
from the sky.*

*From the darkness of the Universe
and
the earth
to the first gleaming ray of the sun
once upon a time
on the shore of the sea
like
a grain of sand
blown by the wind
between the world's horizons
God blessed
the gypsy-angels
his wings enfolding the world.*

Kana

O Destino

**khălel pehkă tusa şudindoi tu
ande čikh la čivavati**

numa

Le Romane Îngerea

tinzon tukă e phakh

khoslindoi ti iasf

ande la šetrati koarda

pehko illo on thon

thai lengo dillabaimos

e cheia le čeresti amboldel

pătărindoi

sa o Universo

i čeraia thai šonuto

ando drabarimos astardeon

khălen le kašt

luludearăl e phuw

teo destino parugleol

thai sa sî šukhar

sî numa

Duda.

Le Romane Îngerea

či avile le phakănça nangă ande lumea

on line sode daštisarde te anen

dă

Înteal o Čerii

kadea ta

lengă phaka arăslesas phară

Când

Destinul

se joacă cu tine trântindu-te
în mocirla vieții

numai

Îngerii Țigani

îți întind aripa

ștergându-ți lacrima

în coarda vioarei

ei sufletu-și pun

și muzica lor

cheia cerului învârte

deschizând

tot Universul

și stele și luna

în vrajă-i se prind

copacii dansează

renaște pământul

destinul ți-l schimbă

și totu-i frumos

e numai

Lumină.

Îngerii Țigani

n-au venit cu aripile goale în lume

ei au luat cât au putut duce

de

Dincolo de Cer

așa încât

aripile lor ajunseseră grele

și păsările cerului

When

Fortune

*toys with you and drags you
into life's marshes*

only

the gypsy-angels

offer you their wing

wiping away your tear

with a violin's string

they sing with all their soul

and their music

turns the key to the sky

opening

the expanse of the universe

both stars and moon

get snared in its magic spell

trees dance

earth is renewed

your own fortune changes

and everything becomes beautiful

becomes only

light.

The gypsy-angels

didn't come to the world with empty wings

from the far side of the sky

they carried as much as they could bring

so much that

their wings became heavy

and the birds of the air

thai le čiriklea le čerehkă
dikhlindoi lengă phaka kaditi dă
mandinale
rudisai le
kal
Romane Îngerea
te del le hanči anda e phakh
te dašti hurean
pe soa mui la phuweako
sar
o thaw la čeareako zălenindoi
le dromesa anglal
le iakhănça karing o kham
sar
o angluno la phuweako ando Angloamillai
pel phaka avindoi le slobozimos
thai atunčeara
khă kîrdo păpărujengo
dikhlindoi lengă phaka kaditi dă šukhar
rudisaile te den le
khă piteaimos andai phakh
thai phendine
kă orkana
ande lengo hureaimos
sî te aven sar

O Illo o Romano
uje
dindoi orkatar nakhăna
Kamblimos Čivavako.

văzându-le aripile atât de îmbelșugate
s-au rugat
de
Îngerii Țigani
să le dea un pic din aripă
să poată zbura
pe toată fața pământului
precum
firul de iarbă înverzit
cu drumul în față
și ochii înspre soare
pe aripi mereu purtând libertate
precum
pădăcina pământului în Primăvară
atunci
un roi de fluturi
tânjind la aripile lor atât de frumoase
i-au implorat să le dea
o picătură din aripă
și au promis
că întotdeauna
în zborul lor
vor fi asemeni
Sufletului Țigănesc
liberi
dăruind pe oriunde trec
Dragoste de Viață.

Îngerii Țigani
au furat poruncile Domnului
dându-și inima oamenilor
însă
oamenii

*seeing in their wings such abundance
prayed to
the gypsy-angels
to give them a little bit
of what their wings held
so they might glide
over the face of the earth
like
a blade of green grass
their road a sky-road before them
their eyes toward the sun
roaming from ancient ages as today
sunlight before them
freedom in their eyes
in the middle of the field
at the edge of the forest
where it's lovely for the gypsy to live
at the mountain spring
along the water's bank they never stop and
stay
like
the earth's root in springtime*

*And then
a swarm of butterflies
faint with longing for their beautiful wings
begged them for
the smallest drop from in their wings
and they promised
that always
in their flight*

**Le Romane Îngerea
čïordine le divanuri Le Devllehkă
dindoi pehko illo le manușengă
ta
le manuși
či atearde le čiăkhdata
thai orkana sas lengă dar
te den дума le
Romane Îngerenca
kadea kă durile viča vičatar
sar
o čerii la phuweatar
thai le
Romane Îngerea
dăorkana
sas thai așile
paša
O Dell.**

n-au înțeles niciodată
și mereu le-a fost frică
de-a intra în vorbă
cu
Îngerii Țigani
așa că s-au îndepărtat din neam în neam
precum
cerul de pământ
pe când
Îngerii Țigani
au fost și au rămas
lângă
Dumnezeu.

*they would be like
the gypsy soul
sharing love of life
everywhere they passed.*

*The gypsy-angels also
stole God's commandments
giving their heart to all people
but
the world's peoples
would never understand them
they always were afraid to
exchange even a word
with
the gypsy-angels
so the gypsy-angels set forth traveling from
people to people
like
the sky going far away from earth
although
the gypsy-angels
always
have been
and remained
near
God.*

translated by Adam J. Sorkin and Cristina Cîrstea

În loc de postfață

Păstrez în amintire portretul poetei la tinerețe. Frumoasă, părul negru, intens, pielea smeadă dar strălucitoare, înflorită în rochiile largi și luxuriante ale vechii sale seminții, traversând Heltauergasse, Calea Cisnădiei, sau strada Nicolae Bălcescu la Sibiu, cu un aer semeț, romantic, riguros inabordabilă.

Ne spuneam unul altuia, noi, pietonii adolescenți ai burgului nemuritor, deambulând ca într-un ritual al recunoașterii silite a topografiei sale axial-mitologice, de la un capăt al celuilalt al străzii principale: „O vezi, e fata vrăjitoare de cuvinte a Bulibașei Cioabă, Prințesa apocrifă a Împărăției comuniste”.

Îi cunoșteam tatăl din auzite, un personaj legendar despre care se povestea că, chemat la Miliție să i se refuze pașaportul pentru o țară scandinavă, le spunea „băieților”, politico: „nu mai am nevoie, tocmai m-am întors din călătorie. Dacă vă așteptam, ratam momentul“. Un exemplu al eficacității indoeuropenilor fără frontiere, care sunt dintotdeauna romii, cu mult înaintea abolirii dictaturilor roșii.

L-am cunoscut atunci, ca tânăr avocat, pe fratele Luminiței, Florin Cioabă, un sibian hîtru, dar și un aventuros cumpătat, ca să zic așa. El mi-a spus că Luminița e poeta, între patru surori dintre care una este azi inginer aeronautic la Los Angeles. Am încercat să-i public două-trei poezii în revista Transilvania, prin poetul Ion Mircea. Tentativa, semi consumată, a atras panica mai-marilor culturii locale, care nu-și puteau imagina traficul de influență al unui poet jurist în favoarea unei domnițe rome atinse de aripa poeziei.

Au trecut anii, cu chiu și vai, dar, după 1989 și cu destule răsturnări binevenite, și aflasem, din Germania, că Bulibașa a devenit Rege, iar Luminița, pe lângă Prințesă, o poetă cunoscută și recunoscută în limba romai și română, tradusă în engleză de marele poet Mircea Ivănescu, respectiv, talmaciul excepțional, care este americanul Adam Sorkin.

Poeziile Luminiței Cioabă au un suflu animist vag cenzurat de tristețe, un patos teluric împlânzit de maturitatea noilor bucurii și dezamăgiri. Poeta scrie despre Sibiu și Sevilla, despre imensele cerceafuri

albe înșirate pe iarba verde, despre Puapusza sacrificată în lagărele morții naziste, unde alături de evrei sau homosexuali au pierit și atîția țigani europeni.

Fata de altădată, exotică și sieși suficientă, traversând orașul de pe Cibin cu gândurile ei lirice acoperite de coroana de păr bogat și negru este astăzi o persoană sobră și sensibilă, purtând cu demnitate mândria și suferința poporului ei pe care le exprimă și în versuri alese, inspirate, înaripate.

Mă bucură mult reîntâlnirea cu Luminița și poezia ei, la capătul atâtor ani de înstrăinare sau indiferență.

Curiozitatea, bunăvoința, convivialitatea și chiar empatia ar trebui să ne ocupe mai mult viața decât oricând, într-o lume atât de liberă și în fața noilor servituți voluntare, atât de fascinată de proaspete angoase postideologice sau digitale, pe fundalul renașionalizării abrupte a identităților. Mai multă poezie înseamnă și mai puțină stare de asediu.

Emil Hurezeanu

CUPRINS

Despre rădăcinile sufletului poetei Luminița Cioabă, <i>Nichita Danilov</i>	3
O Dii la Phuweako / Sufletul pământului / <i>The Soul of the Earth</i>	7
Shantiniketano / Shantiniketano / <i>Shantiniketano</i>	9
Timpo / Timp / <i>Time</i>	11
Destino / Destin / <i>Fate</i>	12
O Brîșind Sîm Me / Ploaia Sunt Eu / <i>The Rain Its Me</i>	13
Anotimpo Ando Sibio / Anotimp în Sibiu / <i>Years Season in Sibiu</i>	14
*** / *** / ***	15
O Angluno la Phuweako / Rădăcina Pământului / <i>Earths Root</i>	16
Khă Prinjeando Kašt / Un Prieten Copac / <i>A Tree, My Friend</i>	17
E Čăra Le Kamblimasti / Cortul Dragostei / <i>Loves Tent</i>	18
O Văș La Poeziako / Livada de Poezie / <i>The poetry garden</i>	19
O Dell Amengă Phendeas / Dumnezeu Nouă Ne-a Spus / <i>God Himself Has Told Us Thus</i>	21
O Drom Andal Paia / Drumul din Ape / <i>The Road Starting From Waters</i>	22

O Kašt / Copacul / <i>The Tree</i>	24
Le Păpăruji Trăbun Te Hurean / Fluturii trebuie să zboare / <i>Butterflies must fly</i>	25
Drabarimos / Descântec / <i>A Counter Charm</i>	26
Sibio-Ardealo-România / Sibiu Ardeal România / <i>Sibiu-Transylvania-Romania</i>	28
Kana Avasa Kašt / Când Vom Fi Copac / <i>When Well BeTrees</i>	30
Cimaiamboldelpe / Neînțoarcere / <i>Not coming back</i>	31
Șaoră Reateakă / Copiii Noptii / <i>Nights Children</i>	33
O Manuș Kai Bitinel Brîșind / Negustorul de Ploaie / <i>The Rain Merchant</i>	34
Uștiaimos / Renaștere / <i>Renewal</i>	36
Na Bîstâr Teo Anau Șaorea Romehko / Nu-ți Uita Numele Copil de Țigan / <i>Dont Forget Your Name Gypsy Child</i>	38
Kamblimos Romehko / Dragoste de Țigan / <i>Gypsy Love</i>	40
Thagarine Lulludea / Crini Regali / <i>Royal Lilies</i>	41
Le Iakhănça koa Čerii / Cu Ochii la Cer / <i>My Eyes on the Sky</i>	44
Mudardimos / Sinucidere / <i>Annihilating Self</i>	45
*** / *** / ***	46

Înteal o Čerii / Dincolo de Cer / <i>Beyond the Sky</i>	47
O Aeroporto le Kokostîrčengo / Aeroportul Berzelor / <i>The Airport of Storks</i>	49
Katar Aven le Păpăruji / De unde vin fluturii / <i>Where Do Butterflies Come From?</i>	52
Devlesa / Adio / <i>Valediction</i>	54
Bi Zălenohko / Fără verde / <i>Without Green</i>	55
Le Kašt či Roven / Copacii nu Plâng / <i>Trees don't Cry</i>	58
Stampa / Stampă / <i>Stamp</i>	61
Doro le Dureardemillastar / Dor de Toamnă / <i>Missing the Autumn</i>	63
E Klepsidra / Clepsidra / <i>The Hourglass</i>	66
Poezia Zăleno-Vînăto / Poezie Verde-Albastră / <i>A Green-Blue Poem</i>	71
Peraimos Khamehko / Amurgul Tomnatic / <i>Sunset in Autumn</i>	73
O Sibio poa Čiro / Sibiul peste Timp / <i>The Town of Sibiu Over the Time</i>	76
Romane Îngerea / Îngerii Țigani / <i>The Gypsy-Angels</i>	78
În loc de postfață - Emil Hurezeanu	83

